

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJĄ

2019 m. gegužės 30 d. Nr. 4D-2018/1- 246
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau vadinama ir – Komisija, Kontrolės komisija) pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamai vykdant teisės aktais priskirtas funkcijas, t. y. vilkinant priimti sprendimą dėl šilumos pagal vieno įvadinio šilumos apskaitos prietaiso rodmenis paskirstymo metodo Nr. 4 (toliau vadinama ir – Metodas Nr. 4) taikymo <...> namui (toliau vadinamas ir Namu, Pastatu) ir keliant vis naujus reikalavimus šilumos paskirstymo metodo derinimui (toliau vadinama – Skundas).

2. Skunde nurodoma:

2.1. „Komisijos 2017-06-13 nutarimu Nr. 03-178 įsigaliojo nuo 2017-08-01 pakeistos šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių redakcija, todėl atsirado galimybė parengti Metodo Nr. 4 variantą 4-K14, kuri šiame daugiabučiame taikant išsprendžiamas ne tik pagrindinis pirminis Šilumos su nedeklaruotu karštu vandeniu (toliau vadinama – KV) paskirstymo apmokėjimui klausimas, bet išsprendžiamos ir Komisijos sumanytos, nesietinos su pirminiu klausimu priemonės, komplikuojančios pirminio klausimo sprendimo nuostatos“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „AB „A“ filialo „B“ (toliau vadinama – B) organizuotame daugiabučio namo ir kitų patalpų savininkų susirinkime 2006 m. pasirinktas šilumos paskirstymo metodas Nr. 4. Šilumą KV cirkuliacijai nutarta butams skirstyti proporcingai, dalijant iš butų skaičiaus – 40. <...> pastato [Namas] savininkai 2010 m. apsirūpinti KV pasirinko 1-ąjį variantą – B.“

2.3. „Komisija 2011-04-14 raštu Nr. R2-702, atsakydama į mano 6 raštus, informavo Energetikos ministeriją, Lietuvos metrologijos inspekciją bei, atsakydama Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai (toliau vadinama – VVTAT) į 2 raštus „Dėl leistinų KV netekčių“, pažymėjo, kad, tikrindami suvartoto KV deklaravimą, tiekėjai vandens netektis daugiabučiuose gali sumažinti iki leistino dydžio (10 arba 15 %). Dėl to šiluma su nedeklaruotu KV negali būti išdalinta apmokėti kitiems vartotojams. Tačiau pagrindinis šilumos su nedeklaruotu KV klausimas ne tik kad nespręstas, bet Komisijos sumanytomis perteklinėmis priemonėmis, pažeidžiančiomis įstatymus, sukomplikuotas ir iki šios dienos vis dar neišspręstas.“

2.4. „Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo (toliau vadinama – ŠŪĮ) 15 str. 1 dalyje teigiama, kad nupirkto šilumos ar kitos energijos kiekis nustatomas pagal šilumos ar kitos energijos tiekėjo įrengto prieš KV ruošimo įrenginius šilumos apskaitos prietaiso (toliau vadinama – ŠAP) rodmenimis.

Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos [VEI] 2011-05-05 raštu Nr. (13)2R-384 „Dėl prašymų nagrinėjimo ir tarnybinės pagalbos suteikimo“, atsakydama Komisijai į raštą 2011-03-31 Nr. 2R2-536, informuodama UAB „C“ ir B konstatavo: „Šiuo atveju ŠŪĮ 15 str. 1

dalies 4 sakinio nuostata gali būti įgyvendinta tik tada, kai bus atlikta šilumos punkto rekonstrukcija ir įrengtas atskiras šilumos apskaitos prietaisas šilumos, tiekiamos namo šildymo arba KV sistemai apskaityti.“ B, ignoruodami ŠŪĮ 15 str. 1 dalies nuostatą ir VEI 2011-05-05 raštą Nr. (13)2R-384 Name papildomai įrengė ŠAP nuosekliai bendroje šilumos tiekimo sistemoje, skirtą nustatinėti šilumos kiekius šildymui.“

2.5. „Komisija 2012-01-11 raštu Nr. R2-132 „Dėl šilumos paskirstymo“, atsakydama VVTAT į 2011-11-11 raštą Nr. 4-9289 (R3-759), į mano 4 prašymus, nurodė B Name šilumos paskirstymui privalomą taikyti metodo Nr. 1C variantą.“

2.6. „Komisija 2012-06-29 raštu Nr. R2-1581 „Dėl šilumos paskirstymo“, atsakydama į mano 5 prašymus bei į 3 VVTAT raštus ir informuodama B nurodė, kad pagal Metodų rengimo ir taikymo taisykles B turi taikyti aukščiau išvardintus KV cirkuliacijos normatyvus pagal butuose faktiškai įrengtas šilumos sistemas.“

2.7. „Pažymėtina, kad Name nuo 2012 m. iki 2017-08-01 faktiškai taikytas metodo Nr. 1 IV.C variantas, pagal kurio 14.2.1 p. šiluma KV [...] šildymo sezono metu apskaičiuojama iš viso pastate suvartotos šilumos kiekio, nustatyto pagal pastato įvade įrengto atsiskaitomojo ŠAP rodmenis, [...] atėmus šilumos kiekį šildymui, nustatytą pagal nuosekliai įrengto atsiskaitomojo ŠAP rodmenis [...]. Metodo 14.3 p. nustatyta, kad šilumos kiekio KV dalis – šalto geriamojo vandens pašildymui suvartotas šilumos kiekis pastate apskaičiuojamas sumuojant šilumos kiekius pagal KV skaitiklių, sumontuotų butuose, deklaruotus rodmenis.“

2.8. „Atsižvelgiant į aukščiau minėtus Komisijos raštus, susidaręs šilumos kiekis su nedeklaruotu KV klausimas nesprendžiamas, kadangi skaičiuočių būdu dėl papildomo ŠAP šildymui nustatinėjami nerealiai dideli šilumos kiekiai KV cirkuliacijai [...] ir pagal metodo Nr. 1 IV.C varianto 17 p. pastabą pretekstu, kad pastate esą įrengta nevienoda KV tiekimo sistema, šis padidintas šilumos kiekis [...] butams paskirstomas pagal šilumos paskirstymo koeficientus.“

2.9. „Komisija į mūsų prašymus keisti susiklosčiusią situaciją neatsižvelgė, todėl kreipėmės į valstybines institucijas prašydami išspręsti šį klausimą. VVTAT specialistai atsižvelgdami į mūsų prašymą ginti visuomeninį interesą – pažeidžiamas mūsų KV vartotojų teisės – nurodė B išspręsti klausimą dėl papildomo ŠAP. B ŠAP nuėmė 2013-02-13, kaip sugedusį. Papildomo ŠAP problema buvo ištaisyta, bet tik laikinai.“

2.10. „Komisijos 2013-02-14 raštu Nr. R2-448, adresuotu mano vardu ir kopija LR Prezidento kanceliarijai į 2013-01-11 Nr. (1D-4998J-2D-164 „Dėl Jūsų prašymo“, paaiškinta, kad mes galime parengti bei teikti Komisijai derinti kitą šilumos paskirstymo metodą, atitinkantį pastato šildymo ir KV sistemos ypatumus, bei kuriame galėtų būti numatyta, kad name šilumos kiekis, tenkantis KV temperatūrai palaikyti, būtų nustatomas faktiniu skaičiavimo būdu. Informuota taip pat, kad numatoma patobulinti metodą, kuriame šilumos kiekis KV pašildyti būtų apskaičiuotas pagal įvadinį geriamojo vandens apskaitos prietaisą, neįrengus atskiro šilumos apskaitos prietaiso, matuojančio šilumos kiekį, perduotą per KV tiekimo sistemą. Darytina išvada, kad **skaičiavimo būdu nustatomi nerealiūs šilumos kiekiai KV cirkuliacijai [...], pažeidinėjant bendrasavininkų valią, ir paskirstomi butams, pagal koeficientus, galimi apskaičiuoti tik Metodu.**“

2.11. „Atsižvelgdamas į Namu bendrasavininkų interesus, parengiau Šilumos paskirstymo šildymui ir KV metodo Nr. 1 atskirą variantą Nr. 1V.C-K14, taikytiną Name.“

2.12. „Tačiau Komisija Metodo nederino, motyvuodama, kad Metodo projekte nenurodyta, kokia turi būti įrengta šildymo ir KV tiekimo sistema bei apskaitos schema, ir pažymėjo, kad projektas negalės būti derinamas, kol nebus ištaisyti Komisijos nurodyti trūkumai.“

2.13. „Komisijai adresuotame mano 2015-04-02 rašte „Dėl šilumos paskirstymo šildymui ir KV metodo derinimo“ pridėjau Namu administratoriaus UAB „C“ [toliau vadinama – Administratorius] parengtą Namu šildymo ir karšto vandens sistemos aprašą – *Bendros sistemos aprašymas ir Sistemos veikimo schema.*“

2.14. „Kadangi Komisija kėlė vis naujus reikalavimus ir Metodo nederino, vėl kreipiausi į valstybines institucijas, kurioms Komisija teikia metines ataskaitas apie praėjusių metų veiklą, prašydamas padėti spręsti šiuos klausimus.“

2.15. „Komisija 2015-05-25 raštu Nr. R2- (ŠPj-1710 „Dėl šilumos paskirstymo Metodo derinimo“ atsakydama į mano prašymus 2015-04-02, 2015-04-27 ir 2015-05-14 derinti metodą nepagrįstai atsisakė, todėl šį Komisijos raštą apskundžiau 2015-12-01 Vilniaus apygardos administraciniam teismui, prašydamas aukščiau minėtą raštą panaikinti ir įpareigoti Komisiją vykdyti savo veiklą pagal kompetenciją – derinti Metodą.“

2.16. „Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016-11-07 sprendimas: pareiškėjo (mano) skundą tenkinti iš dalies; panaikinti Komisijos 2015-05-25 raštą „Dėl šilumos paskirstymo metodo derinimo“ Nr. R2-(ŠP)-1710. Kita skundo dalis atmesta, t. y. Metodo derinimo klausimas liko neišspręstas. Teismo išvadoje konstatuota, kad byloje nebuvo duomenų, patvirtinančių, jog butų savininkų CK [Civilinio kodekso] 4.85 str. nustatyta tvarka priimtas sprendimas pritarti pareiškėjo siūlomam šildymo metodui. Trūkumus pašalinome: Daugiabučio namo butų ir kitų patalpų savininkų susirinkimas įvyko 2017-01-18 CK 4.85 str. nustatyta tvarka. Nutarta pritarti šilumos paskirstymo šildymui ir KV metodo Nr. 1 atskirą variantą Nr. IV.C-K14 taikyti šiame daugiabutyje; įgalioti šio daugiabučio [...] buto bendrasavininką ekonomistą X (t. y. mane) atstovauti savininkus, nagrinėjant šiuos klausimus bei priimant sprendimus ne teismine tvarka valstybinėse institucijose ir teismine tvarka teismuose.“

2.17. „Ištaisius trūkumus, 2017-01-25 Komisijai vėl pateikiau prašymą derinti šį Metodą. Komisija 2017-02-10 raštu Nr. R2-(ŠP)-431, vėl remdamasi ankstesniais motyvais, svarstytais jau teismine tvarka, Metodą atsisakė derinti, informuodama, kad Metodas negalės būti derintinas, kol nebus ištaisyti įvardinti projekto trūkumai bei Komisijos pastabos.“

2.18. „Raštą apskundžiau Vyriausiajai administracinei ginčų komisijai (VAGK), prašyta įpareigoti Komisiją pozityviai spręsti klausimą.“

2.19. „Komisija sprendimu 2017-04-19 Nr. 3R-05CAG-56/04-2017 Metodo nederino. Motyvavo, kad Metodas galėtų būti suderintas tik tuo atveju, jei visuose kituose butuose būtų įrengtos vienodo tipo cirkuliacinės sistemos arba su Metodu sutiktų be išimties visų butų ir kitų patalpų savininkai. Antrame susirinkime priimant sprendimą esą dalyvavo tik 13 savininkų. Aiškinta, kad toks sprendimas be likusių savininkų sutikimo esą pažeidžia jų teises. Tokiu būdu tenkinti pareiškėjo (mano) skundą esą pagrindo nenustatyta. Daugiabučio butų ir kitų patalpų savininkai ir nedalyvavę susirinkime savo valią pareiškė besąlygiškai pritardami, sprendimą patvirtindami parašais.“

2.20. „Bet ir vėl Metodas nederintas. Komisija 2017-05-29 raštu R2-(ŠP)-1553 atsakydama į mano prašymą, pareiškė, kad trūksta 4 savininkų parašų, nors vietoj parašų nurodytos nedalyvavimo priežastys, pvz.; vienas butas neišpirktas (bute gyvenama nuo namo statybos pradžios), vienas asmuo išvykęs, vienas jau miręs (paveldėjimo klausimas dar nebuvo įformintas), vienos bendrasavininkės parašo nebuvo dėl ligos.“

2.21. „Pažymėtina, kad Komisijos motyvai nederinti Metodą prieštarauja CK 4.85 str. 9 p. nuostatai „Buto ar kitos patalpos savininko teisei apskusti šiame str. nustatyta tvarka priimtus butų ir kitų patalpų savininkų sprendimus taikomas 6 mėn. ieškinio senaties terminas.“ Namo butų ir kitų patalpų savininkų susirinkimo sprendimas apskustas nebuvo, sprendimas – pritarti šilumos paskirstymo šildymui ir KV metodo Nr. 1 atskirą variantą Nr. IV.C-K14 taikyti šiame daugiabutyje; įgalioti šio daugiabučio [...] buto bendrasavininką ekonomistą X (t. y. mane) atstovauti savininkus, nagrinėjant šiuos klausimus bei priimant sprendimus ne teismine tvarka valstybinėse institucijose ir teismine tvarka teismuose – įsigaliojo.“

2.22. „Kontrolės komisijos 2017-06-13 nutarimu Nr. 3E-238 įsigaliojo Paskirstytos šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklės, pagal kurias sąskaitose (butų savininkams) KEJ4 įvestos papildomos eilutės: [...]. Komisijos nurodymu B Name nuo 2017 m. rugpjūčio mėn. pradėjo taikyti Metodo Nr. 1C variantą. [...].“

2.23. „Savininkai įsitikinę, kad dirbtinai sukurta situacija turėtų būti išsprendžiama tik eliminavus Namo šilumos apskaitos papildomą ŠAP, įrengtą prieš savininkų valią ir pažeidžiant aukščiau išvardintus įstatymus. Atsižvelgdamas į tai parengiau šilumos pagal 1 įvadinio ŠAP rodmenis paskirstymo metodo Nr. 4 atskirą variantą 4K14, taikytiną Name (Metodo Nr. 4 atskiras

variantas 4K14 parengtas Kontrolės komisijos 2016-06-13 nutarimo Nr. 03-183 pagrindu). Mūsų nuomone, taip būtų racionaliau išsprendžiami šilumos ir KV paskirstymo klausimai.“

2.24. „Vilniaus apygardos administraciniam eismui, nagrinėjančiam mano skundą dėl metodo Nr. 1 atskiro 4C varianto derinimo, pateikiau skundo patikslinimą, prašydamas įpareigoti Komisiją derinti 2017-10-31 parengtą šilumos pagal I įvadinio apskaitos prietaiso rodmenis paskirstymo metodo Nr. 4 variantą 4-K14, taikytiną Name, nurodant B taikyti šį metodą šiame daugiabučiame.“

2.25. „Vilniaus apygardos administracinis teismas nutarimu 2017-11-07 pažymėjo, kad, pagal LR administracinių bylų teisenos įstatymo 57 str. 3 dalį, pareiškėjas turįs teisę tikslinti skundo (prašymo, pareiškimo) pagrindą ar dalyką per 14 kalendorinių dienų nuo proceso šalių atsiliepimo dienos. Šiuo atveju mano skundas buvo pavėluotas, kadangi prašiau derinti patikslintą šilumos paskirstymo variantą, dėl kurio patikslinto metodo Komisija dar nebuvo pasisakiusi, t. y. dar nebuvo kilęs ginčas. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, mano patikslintą skundą atsisakyta priimti.“

2.26. „Komisijai 2017-12-13 prašyme „Dėl metodo Nr. 4 atskiro varianto 4-K14 taikytino šiame daugiabučiame name“ derinimo išdėščiau argumentus, kuriais būtų racionaliau sprendžiami šilumos ir KV kiekio paskirstymo klausimai: [...]“

2.27. „Tačiau Komisija 2018-01-11 raštu Nr. R2-(ŠGK)-146 atsakydama į 2017-12-13 prašymą „Dėl X 2017-12-13 prašymo nagrinėjimo“, negalėdama paneigti argumentų, išdėstytų prašyme, vėl, kaip įprastai, pateikė naujas papildomas sąlygas ir paaiškino, kad, tik įvykdžius jas, Komisija pradės metodo Nr. 4-K14 derinimo procedūras. Metodo Nr. 4-K14 derinimo klausimas ir vėl komplikuojamas.“

2.28. „Komisija Metodo Nr. 4 atskirą variantą 4-K14 traktuoja kaip atskirą naują metodą Nr. 4-K14. Kontrolės komisijos nuomone, teikiant naują metodą derinti, privaloma pateikti šilumos paskirstymo įvairių dydžių ir koeficientų nustatymo pagrindžiančius dokumentus (auditoriaus atliktus skaičiavimus bei išvadas), be to, dar turėtų būti pastato bendraturčių sprendimas taikyti metodą Nr. 4-K14. Trukt už vadžių ir vėl iš pradžių... Mano nuomone, Metodą atsisakoma derinti visai nepagrįstais motyvais, kadangi:

1. Metodo Nr. 4 atskiras variantas 4-K14 parengtas, kaip buvo išdėstyta, Kontrolės komisijos patvirtintais Metodo Nr. 4 nuostatų pagrindais;

2. Metodo Nr. 4 atskiro varianto 4-K14 sprendžiami adekvatūs klausimai, kaip ir Metodo Nr. 1 atskiru variantu IV.C, tačiau išsprendžiami racionaliau.“

2.29. „Atkreipiu Jūsų dėmesį, kad Vilniaus apygardos administracinio teismo 2017-11-07 sprendime nurodyti trūkumai, dėl kurių Metodo Nr. 1 atskiras variantas nederintas – ištaisyti, t. y. Namu savininkų 2017-01-18 susirinkime, įvykusiame CK 4.85 str. nustatyta tvarka, priimtas sprendimas įsiteisėjęs, kadangi Susirinkimo nutarimas neapskųstas (CK 4.85 str. 9 p).

Darytina išvada, kad Komisijos 2018-01-11 raštu Nr. R2-(ŠP)-146 keliamos sąlygos derinti Metodo Nr. 4 atskirą variantą 4-K14, kaip išdėstyta aukščiau, jau buvo išspręstos, svarstant metodo Nr. 1 atskirą variantą IV.C. Prašyta dokumentacija jau buvo pateikta, todėl šie reikalavimai yra pertekliniai.“

2.30. „Atkreipiu Jūsų dėmesį, kad vieninteliame daugiabučiame name, siekusiame teisingai nustatyti šilumos su nedeklaruotu karštu vandeniu apmokėjimo klausimą, padidinta šiluma KV cirkuliacijai (QPR) butams skirstoma, pažeidžiant savininkų valią, pagal šilumos paskirstymo koeficientus.“

2.31. „Taip pat, kad šilumos geriamojo vandens pašildymui [...] dalis su nedeklaruotu KV 912,9 kWh (analitinių skaičiuočių eilutė 4) anksčiau patekdavusi į šilumą „gyvatukas“ nuo 2017 m. 8 mėn. parodoma sąskaitų naujoje eilutėje „Šilumos kiekis su nepaskirstytu karštu vandeniu“ ir vėl išdalinamas apmokėti ir teisingai deklaravusiems sunaudotą KV per gruodžio mėn. Tokiu atveju pastarieji imperatyviniu būdu priverčiami kredituoti klaidingai deklaravusių įsiskolinimus B [...]“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolierių:

„[...] pareikalauti, kad Komisija vykdytų savo funkcijas pagal kompetenciją ir derintų

metodą:

1. Pripažintų skaičiuočių būdu nustatytą šio daugiabučio vidutinę mėnesinę KV cirkuliacinės sistemos galią – 162 kWh / butui;
2. Duotų nurodymą AB „A“ eliminuoti iš Jurbarko katilinės šilumos apskaitos tinklų papildomą ŠAP, skirtą nustatyti šilumos kiekį butų šildymui, kaip tokį įrengtą nuosekliai bendroje šildymo sistemoje, pažeidžiant LR ŠŪĮ 15 str. 1 dalį [...];
3. Suderintų šilumos pagal vieno įvadinio ŠAP rodmenis paskirstymo metodo Nr. 4 atskirą variantą 4-K14, taikytiną Name, parengtą 2017-10-31;
4. Pareikalautų, kad AB „A“ Jurbarko katilinėje pagamintos šilumos dalį Name skirstytų pagal aukščiau suderinto Metodo Nr. 4 atskirą variantą 4-K14.“

4. Skundo tyrimui pateikta:

4.1. Komisijos 2018-01-11 atsakymas į Pareiškėjo 2017-12-13 prašymą:

„Informuojame, kad, vadovaujantis Šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių, patvirtintų Komisijos 2004-11-11 nutarimu Nr. O3-121, [...] 14 papunkčiu, teikdami derinti šilumos paskirstymo metodą vartotojai Komisijai privalo pateikti šilumos paskirstymo metodą, įvairių dydžių ir koeficientų nustatymą pagrindžiančius dokumentus (auditoriaus atliktus skaičiavimus bei išvadas), pastato bendraturčių priimtą sprendimą taikyti Komisijai teikiamą derinti šilumos paskirstymo metodą. Prie prašymo nepridėtas Namo bendraturčių priimtas sprendimas Name taikyti Metodą Nr. 4-K14. Atsižvelgiant į tai, prašome Komisijai pateikti Namo bendraturčių priimtą sprendimą Name taikyti Metodą Nr. 4-K14. Gavus minėtą sprendimą, Komisija pradės Metodo Nr. 4-K14 derinimo procedūrą“;

4.2. Pareiškėjo 2018-11-15 prašymas Seimo kontrolieriui sustabdyti Skundo nagrinėjimą, nes 2018-10-25 įvyko Namo butų savininkų pakartotinis susirinkimas, kuriame „svarstyta šilumos pagal vieno įvadinio šilumos apskaitos prietaiso rodmenis paskirstymo metodo Nr. 4-K14, taikytino šiame name, klausimas. Nutarta Name taikyti šį metodą. Pateiktas prašymas Komisijai derinti šį metodą ir nurodyti AB „A“ taikyti šį metodą Name“;

4.3. Pareiškėjas pateikė Komisijos išvadas (2019-01-15 raštas Nr. R2-(ŠGK)-133), kuriose nurodoma:

„Komisija, išnagrinėjusi pateiktą derinti Metodą Nr. 4-K14, teikia išvadas bei paaiškinimus.

Dėl šilumos kiekio karštam vandeniui paruošti paskirstymo tvarkos

[...] vadovaujantis Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 12 straipsnio I ir 2 dalimis, šilumos vartotojai atsiskaito su šilumos tiekėju už sunaudotą šilumą pagal šilumos pirkimo–pardavimo vietoje įrengtų atsiskaitomųjų šilumos apskaitos prietaisų rodmenis. Jeigu pastate yra daugiau kaip vienas šilumos vartotojas, visas pastate suvartotas šilumos kiekis paskirstomas (išdalijamas) vartotojams, o kiekvienas vartotojas moka už jam priskirtą Šilumos kiekį, išmatavus, įvertinus ar kitaip pagal Komisijos rekomenduojamus taikyti ar su ja suderintus metodus, nustačius, kokia visų vartotojų bendrai suvartoto šilumos kiekio dalis tenka tam šilumos vartotojui. Kol vartotojai pasirenka metodą, taikomas pastato šildymo ir karšto vandens sistemą bei įrengtus atsiskaitomuosius apskaitos prietaisus atitinkantis metodas.

Pagal Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. Įsakymu Nr. 1-297 „Dėl Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – ŠTVT), 8 punktą, atsiskaitymo laikotarpis yra ne ilgesnis negu vieno mėnesio terminas, nurodytas šilumos ir (ar) karšto vandens pirkimo–pardavimo sutartyse, už kurį šilumos tiekėjo ir (ar) karšto vandens tiekėjo apskaičiuojamos šilumos vartotojo mokėtinos sumos už patiektą šilumą bei apskaičiuojamos karšto vandens vartotojo mokėtinos sumos už patiektą karštą vandenį, šilumą karšto vandens temperatūrai palaikyti, karšto vandens skaitiklio aptarnavimą bei kitas su karšto vandens tiekimu susijusias paslaugas. Taip pat ŠTVT 235 punkte nurodyta, kad daugiabučio namo buto ar kitų patalpų savininkas – buitinis karšto vandens vartotojas privalo laiku atsiskaityti už pateiktą karštą vandenį, šilumos energiją karšto vandens temperatūrai palaikyti

(cirkuliacijai), su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotą šilumos kiekį bei kitas karšto vandens tiekėjo suteiktas paslaugas.

Įvertinus aukščiau pateiktą teisinį reglamentavimą, darytina išvada, kad kiekvieną atsiskaitymo laikotarpį (mėnesį) pagal šilumos paskirstymo metodus paskirstomas visas pastate suvartotas ir atsiskaitomaisiais šilumos apskaitos prietaisais apskaitytas šilumos kiekis. Tam tikslui pagal šilumos paskirstymo metodus sudaromas pastate suvartoto ir vartotojams išdalinto šilumos kiekio balansas.

Pagal Metodo Nr. 4-K14 3 punktą, pastate suvartotas šilumos kiekis karštam vandeniui paruošti apskaičiuojamas įvertinant visą pastate suvartotą karšto vandens kiekį, nustatytą pagal prieš karšto vandens ruošimo įrenginius įrengto geriamojo vandens apskaitos prietaiso rodmenis. Tuo tarpu, vadovaujantis Metodo Nr. Nr. 4-K-14 7 punktu, butams ar kitoms patalpoms priskiriamas šilumos kiekis karštam vandeniui paruošti apskaičiuojamas pagal karšto vandens apskaitos prietaisų butuose rodmenis arba karšto vandens suvartojimo vidurkį. Kadangi pagal Metodo Nr. 4-K14 3 punktą apskaičiuotas visas pastate suvartotas šilumos kiekis karštam vandeniui paruošti gali neatitikti vartotojams pagal Metodo Nr. 4-K14 7 punktą priskiriamų šilumos kiekių karštam vandeniui paruošti sumos, pastate gali susidaryti su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotas šilumos kiekis. Įvertinus tai, Metodo Nr. 4-K-14 8 punkto nuostata, kad „pastate nepaskirstyto karšto vandens nėra, šiluma su nedeklaruotu karštu vandeniu, kaip ir šiluma su deklaruotu karštu vandeniu, tačiau nustatytu terminu neapmokėtu, buhalterinės apskaitos registruose parodomi, kaip debitorinis karšto vandens vartotojų įsiskolinimas, šilumos tiekėjui“, neatitinka tikrovės, o su nepaskirstytu karštu vandeniu susidaręs, tačiau neišdalintas šilumos kiekis pažeis pastato šilumos balansą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, Metode Nr. 4-K14 turi būti įtvirtinta su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartoto šilumos kiekio nustatymo ir paskirstymo tvarka.

Dėl šilumos kiekio karšto vandens temperatūrai palaikyti (cirkuliacijai) paskirstymo tvarkos

[...] vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.388 straipsnio 1 dalimi, abonentas turi mokėti už faktiškai sunaudotą energijos kiekį pagal energijos apskaitos prietaisų rodmenis, jeigu sutartis nenustato ko kita. [...].

[...] VAGK 2017-04-19 sprendime Nr. 3R-05(AG-56/04-2017) nurodė, kad „Pateiktas metodas galėtų būti suderintas tik tuo atveju, jei visuose butuose būtų įrengtos vienodo tipo cirkuliacinės sistemos arba su metodu sutiktų be išimties visų butų ir kitų patalpų savininkai“.

Iš prie Prašymo pridėto 2018 m. spalio 25 d. pastato butų ir kitų patalpų savininkų pakartotinio susirinkimo protokolo matyti, kad šiame susirinkime dalyvavo 19 iš 40 Pastato butų ir kitų patalpų savininkų. Atsižvelgiant į tai, kad Pastato butuose įrengta skirtingų tipų cirkuliacinė sistema, o Metodui Nr. 4-K-14 pritarė ne visi Pastato butų ir kitų patalpų savininkai, Metode Nr. 4-K14 numatyta šilumos kiekio cirkuliacijai nustatymo ir paskirstymo tvarka (kiekvienam Pastato butui ar kitai patalpai priskiriamas vienodas šilumos kiekis cirkuliacijai) negali būti taikoma. Pastate suvartotas šilumos kiekis cirkuliacijai turi būti paskirstomas atsižvelgiant į buto ar kitos patalpos cirkuliacinės sistemos tipą.

Dėl individualaus šilumos paskirstymo metodo rengimo ir taikymo

[...] Šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių, patvirtintų Komisijos 2004 m. lapkričio II d. nutarimu Nr. O3-121 „Dėl šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Metodų taisyklės), 2 punkte nurodyta, kad Komisijos rekomenduojami šilumos paskirstymo metodai taikomi visoje Lietuvos Respublikoje. Vartotojų parengti bei su Komisija suderinti šilumos paskirstymo metodai gali būti taikomi tuo atveju, kai pastate įrengta netipinė šildymo, karšto vandens tiekimo ir šilumos apskaitos sistema ir šilumos kiekio neįmanoma paskirstyti pagal Komisijos rekomenduojamus šilumos paskirstymo metodus (Metodų taisyklių 3 punktas).

AB „A“ 2018-12-14 raštu [...] nurodė, kad Pastato šilumos punktas yra renovuotas, šildymo sistema vienvamzdė, priklausoma. Karšto vandens tiekimo sistema su cirkuliacija ir

skirtingo galingumo vonios šildytuvais. Pastato šilumos punkte įrengti du šilumos apskaitos prietaisai, kurių vienas apskaito šilumą, suvartotą šildymui, cirkuliacijai ir karštam vandeniui paruošti, kitas – šilumą šildymui. Prieš karšto vandens ruošimo įrenginius įrengtas geriamojo vandens apskaitos prietaisas. Butuose įrengti karšto vandens skaitikliai. [...].

Įvertinus Pastato šildymo, karšto vandens tiekimo ir apskaitos sistemos tipą bei Metodo Nr. 1 taikymo sąlygas, darytina išvada, kad Pastate suvartota šiluma gali būti skirstoma pagal Metodą Nr. 1. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad nėra poreikio rengti ir su Komisija derinti Pastatui individualų šilumos paskirstymo metodą.

Apibendrinant informuojame, kad Metodas Nr. 4-K14 negali būti derinamas, kol nebus išspręsti aukščiau išdėstyti esminiai Metodo Nr. 4-K14 trūkumai bei atsižvelgta į Komisijos pastabas“;

4.4. Pareiškėjas pateikė Namu butų savininkų 2018-10-25 vykusio pakartotinio susirinkimo protokolo kopiją. Susirinkime (dalyvavo 19 butų savininkų iš 40), be kitų klausimų, buvo svarstomi šie: „2. Šilumos pagal vieno įvadinio šilumos apskaitos prietaiso rodmenis paskirstymo metodo Nr. 4-K14, taikytino Name, pristatymas. 3. Sprendimo priėmimas dėl šilumos suvartojimo paskirstymo pagal Metodą Nr. 4-K14.“

Susirinkime nutarta (18 pritarė, 1 susilaikė): „Eliminuoti iš šilumos apskaitos papildomą apskaitos prietaisą, įrengtą pastate nuosekliai, pažeidžiant Šilumos ūkio įstatymo 15 straipsnio 1 dalies nuostatą, nederinus su butų ir kitų patalpų savininkais ir pažeidžiant savininkų valią. 2. Patvirtinti skaičiavimo būdu nustatytą, vidutinę karšto vandens cirkuliacinės sistemos galią – 162 kWh / butui per mėnesį šildymo sezono metu. Taikyti šį rodiklį kaip normatyvą [...]. 3. Taikyti 2018-08-17 parengtą šilumos pagal vieno įvadinio šilumos apskaitos prietaiso rodmenis, paskirstymo metodą Nr. 4-K14 Name. 4. Įgalinti Namu bendrasavininką [Pareiškėją] atstovauti mus nagrinėjant aukščiau punktuose išvardintus klausimus valstybinėse institucijose ir teismine tvarka teismuose.“

Pareiškėjas pateikė Namu butų ir kitų patalpų savininkų sąrašą, kuriame pasirašė 30 butų savininkų, kad „susipažino su sprendimais“ ir „pritaria sprendimams“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

5. Seimo kontrolierius, siekdamas išsiaiškinti Pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Komisiją, prašydamas pateikti paaiškinimus dėl Skundo teiginių bei atsakyti į Seimo kontrolieriaus klausimus.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

6. *Komisija* Seimo kontrolierių informavo, pateikė dokumentus bei paaiškinimus, iš kurių nustatyta:

6.1. „[...] vadovaujantis šiuo metu [2018 m.] galiojančios Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo redakcijos 12 straipsnio 2 dalimi, jeigu pastate yra daugiau kaip vienas šilumos vartotojas, visas pastate suvartotas šilumos kiekis paskirstomas (išdalijamas) vartotojams, o kiekvienas vartotojas moka už jam priskirtą šilumos kiekį, išmatavus, įvertinus ar kitaip pagal Komisijos rekomenduojamus taikyti ar su ja suderintus metodus nustačius, kokia visų vartotojų bendrai suvartoto šilumos kiekio dalis tenka tam šilumos vartotojui. Šių dalių matavimo, nustatymo ar įvertinimo metodą šilumos vartotojai pasirenka Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta sprendimų priėmimo tvarka iš Komisijos rekomenduotų taikyti metodų. Kiti metodai gali būti taikomi tik suderinti su Komisija. Kol vartotojai pasirenka metodą, taikomas pastato šildymo ir karšto vandens sistemą bei įrengtus atsiskaitomuosius apskaitos prietaisus atitinkantis metodas. Pažymėtina, kad toks teisinis reglamentavimas buvo įtvirtintas ir ankstesnėse Šilumos ūkio įstatymo redakcijose.“

6.2. „Komisijos rekomenduojamų ir (ar) vartotojų siūlomų bei teikiamų Komisijai derinti

šilumos paskirstymo metodų rengimo ir taikymo tvarka reglamentuota Šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklėse, patvirtintose Komisijos 2004 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. O3-121 „Dėl Šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių patvirtinimo“. **2017 m. rugpjūčio 1 d. įsigaliojo naujausia** Šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių redakcija.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, matyti, kad, nepriklausomai nuo Pareiškėjo subjektyvaus šilumos paskirstymo metoduose reglamentuojamos šilumos paskirstymo tvarkos vertinimo, šilumos paskirstymas Pastate privalėjo ir privalo būti vykdomas vadovaujantis galiojančiais Komisijos rekomenduojamais šilumos paskirstymo metodais iki Pastato vartotojai parengs ir su Komisija suderins Pastato ypatumus atitinkantį šilumos paskirstymo metodą, o šilumos vartotojai tiek šiuo metu, tiek ir iki įsigaliojant naujausiai Šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių redakcijai turėjo teisę parengti ir su Komisija suderinti atskirą šilumos paskirstymo metodą.“

6.3. „Pareiškėjas 2013 m. lapkričio 5 d. raštu (reg. Nr. R3-585) pateikė Komisijai tvirtinti Pastato šilumos vartotojų siūlomą šilumos paskirstymo metodą: Šilumos pagal dviejų atsiskaitomųjų šilumos apskaitos prietaisų rodmenis paskirstymo metodo Nr. 1, patvirtinto Komisijos 2016 m. birželio 13d. nutarimu Nr. O3-180 „Dėl Šilumos pagal dviejų atsiskaitomųjų šilumos apskaitos prietaisų rodmenis paskirstymo metodo Nr. 1 patvirtinimo“ (toliau – Metodas Nr. 1), variantą IV.C. Komisija 2013 m. lapkričio 21 d. R2-3415 raštu pateikė Pareiškėjui motyvuotą atsakymą, nurodydama priežastis, dėl kurių metodas negali būti derinamas: Pareiškėjo pateiktame šilumos paskirstymo metode nebuvo numatyta, kaip turėtų būti paskirstoma šilumos energija Pastato naudingajam plotui ir bendrosioms patalpoms šildyti. Komisija paaiškino Pareiškėjui, kas turi būti numatyta Komisijai teikiamame derinti šilumos paskirstymo metode, taip pat informavo apie tai, kad Pastato butų ir kitų patalpų savininkai privalo pritarti šilumos paskirstymo metodo taikymui, teisės aktų nustatyta tvarka priimdami sprendimą šiuo klausimu.“

6.4. „Pareiškėjas kreipėsi į Komisiją 2013 m. gruodžio 5 d. raštu (reg. Nr. R3-11), išdėstydamas jam aktualius klausimus dėl šilumos paskirstymo, ir Komisija 2014 m. sausio 28 d. raštu Nr. R2-288 įvertino jo rengiamo šilumos paskirstymo metodo nuostatas ir pateikė motyvuotus paaiškinimus šiuo klausimu.“

6.5. „Pareiškėjas pateikė 2015 m. balandžio 2 d. (reg. Nr. R3-185), 2015 m. balandžio 27 d. (reg. Nr. R3-215) ir 2015 m. gegužės 14 d. (reg. Nr. R3-231) prašymus dėl Metodo Nr. 1 atskiro varianto IV.C-K14 (toliau – Metodas Nr. IV.C-K14) derinimo, į kuriuos Komisija atsakė 2015 m. gegužės 25 d. raštu Nr. R2-(ŠP)-1710 ir įvertino Pareiškėjo pageidaujimą derinti Metodą Nr. IV.C-K14: nustatė, kad minėtame metodo variante siūloma karšto vandens paskirstymo tvarka prieštaravo tuo metu galiojusiam teisiniam reglamentavimui, pateikė paaiškinimus dėl šilumos kiekio karšto vandens temperatūrai palaikyti nustatymo ypatumų Pastato butuose esant įrengtai nevienodai karšto vandens cirkuliacinei sistemai ir informavo Pareiškėją, kad Pareiškėjo siūlomas metodo projektas negali būti derinamas, kol nebus pašalinti esminiai jo trūkumai bei atsižvelgta į Komisijos pastabas.“

6.6. „Pareiškėjas apskundė Komisijos 2015 m. gegužės 25 d. raštą Nr. R2-(ŠP)-1710 Vilniaus apygardos administraciniam teismui. Pareiškėjas prašė teismo panaikinti Komisijos 2015 m. gegužės 25 d. raštą Nr. R2-(ŠP)-1710 ir įpareigoti Komisiją derinti Metodą Nr. IV.C-K14, taikytiną Pastatui, bei informuoti šilumos tiekėją pradėti taikyti šį metodą nuo 2016 m. sausio 1 d.

Vilniaus apygardos administracinis teismas priėmė 2016 m. lapkričio 7 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. ... ir iš dalies tenkino Pareiškėjo skundą: panaikino Komisijos 2015 m. gegužės 25 d. raštą Nr. R2-(ŠP)-1710 bei atmetė Pareiškėjo skundą dalyje dėl Komisijos įpareigojimo derinti šilumos paskirstymo metodą ir šilumos tiekėjo informavimo.

Sprendime konstatuota, kad Komisijos 2015 m. gegužės 25 d. raštas Nr. R2-(ŠP)-1710 yra naikintinas, nes Komisija neturėjo teisinio pagrindo nagrinėti Pareiškėjo pateiktų prašymų dėl šilumos paskirstymo metodo derinimo, kadangi Pareiškėjas nepateikė duomenų, kurie pagrįstų Pastato savininkų valią derinti (taikyti) Pareiškėjo siūlomą šilumos paskirstymo metodą, ar Pastato

savininkų įgaliojimus, suteiktus Pareiškėjui atstovauti jiems sprendžiant su šilumos paskirstymo metodo derinimu susijusius klausimus.“

6.7. „Komisija, atsižvelgdama į Vilniaus apygardos administracinio teismo 2016 m. lapkričio 7 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. ... panaikinti Komisijos 2015 m. gegužės 25 d. raštą Nr. R2-(ŠP)-1710 ir jame išdėstytus argumentus dėl Komisijos teisės nagrinėti Pareiškėjo 2015 m. balandžio 2 d., 2015 m. balandžio 27 d. ir 2015 m. gegužės 14 d. prašymus, 2016 m. gruodžio 30 d. raštu Nr. R2-(SP)-3362 informavo Pareiškėją, kad, nesant Pastato Pareiškėjui suteikto butų ir kitų patalpų savininkų įgaliojimo jiems atstovauti derinant šilumos paskirstymo metodą, taikytiną Pastate, neturi teisės nagrinėti aukščiau paminėtų Pareiškėjo prašymų.

Komisija gavo Pareiškėjo 2017 m. sausio 25 d. prašymą (reg. Nr. R3-38) dėl Metodo Nr. IV.C-K14, taikytino Pastate, derinimo. Komisija pateikė Pareiškėjui motyvuotą atsakymą 2017 m. vasario 10 d. raštu Nr. R2-(SP)-431: nurodė, kad siūlomame metodo variante įtvirtinta šilumos kiekio karštam vandeniui paruošti paskirstymo tvarka prieštarauja imperatyvioms teisės aktų nuostatoms, ir paprašė Pareiškėjo numatyti su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartoto šilumos kiekio nustatymo ir paskirstymo tvarką, taip pat paaiškino, kad Pareiškėjo siūloma šilumos kiekio karšto vandens temperatūrai palaikyti tvarka vertinant nevienodą Pastato cirkuliacinę sistemą butuose yra netiksli ir neteisinga. Nurodė, kad, norint skirstyti šilumos kiekį pagal Metodo Nr. IV.C-K14 17 punktą, reikalinga pateikti dokumentus (Pastato karšto vandens tiekimo sistemos projektą ar kt.), patvirtinančius, kad Pastato butuose įrengta vienodo tipo ir galios karšto vandens cirkuliacinė sistema, o priešingu atveju Pareiškėjo siūlomame Metode Nr. IV.C-K14 turi būti numatyti koeficientai, įvertinantys butams tenkančią šilumos kiekio cirkuliacijai dalį. Komisija informavo, kad Metodas Nr. IV.C-K14 negali būti derinamas iki tol, kol bus išspręsti anksčiau išdėstyti esminiai projekto trūkumai bei atsižvelgta į Komisijos pastabas.“

6.8. „Pareiškėjas kreipėsi į VAGK, prašydamas panaikinti Komisijos 2017 m. vasario 10 d. raštą Nr. R2-(ŠP)-431 ir įpareigoti Komisiją derinti Metodą Nr. IV.C-K14 ir duoti nurodymą šilumos tiekėjui pradėti vykdyti šilumos paskirstymą pagal minėtą metodą. VAGK 2017 m. balandžio 19 d. sprendimu Nr. 3R-95(AG-56/04-2017) Pareiškėjo skundą atmetė kaip nepagrįstą.

Minėtame sprendime, be kita ko, **konstatuota, kad Metodas Nr. IV.C-K14 galėtų būti suderintas tik tuo atveju, jei visuose butuose būtų įrengtos vienodo tipo cirkuliacinės sistemos arba su Metodu Nr. IV.C-K14 sutiktų be išimties visų butų ir kitų patalpų savininkai.**

Komisija gavo Pareiškėjo 2017 m. gegužės 11 d. prašymą (reg. Nr. R1-4987) dėl Metodo Nr. IV.C-K14 derinimo ir taikymo ir 2017 m. gegužės 29 d. raštu Nr. R2-(ŠP)-1553 pateikė Pareiškėjui atsakymą pakartotinai primindama anksčiau Pareiškėjui teiktas pastabas dėl jo siūlomo Metodo Nr. IV.C-K14 bei atkreipdama dėmesį, kad Pareiškėjas kartu su 2017 m. gegužės 11 d. prašymu nepateikė Komisijai siūlomo Metodo Nr. IV.C-K14 projekto, kuriame atsižvelgiant į Komisijos pastabas būtų ištaisyti jo trūkumai, todėl Komisija negali derinti Metodo Nr. IV.C-K14.

Komisija, atsižvelgdama į Vyriausiąją administracinių ginčų komisijos išvadą, kad su metodu turi sutikti be išimties visų butų ir kitų patalpų savininkai, nustatė, kad su metodu visi minėti asmenys nesutiko, todėl Pareiškėjui nurodė, kad negali derinti Metodo taip pat ir dėl šios priežasties.“

6.9. „Pareiškėjas apskundė Komisijos 2017 m. gegužės 29 d. raštą Nr. R2-(SP)-1553 Vilniaus apygardos administraciniam teismui, prašydamas panaikinti šį Komisijos raštą ir įpareigoti Komisiją derinti Metodą Nr. IV.C-K14 bei informuoti UAB „A“ filialą „B“ apie minėto metodo taikymą.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2017 m. lapkričio 29 d. sprendimu administracinėje byloje Nr. 1-4386-629/2017 atmetė Pareiškėjo skundą ir, be kita ko, nurodė, kad sutinka su Komisijos pozicija, jog Metodas Nr. IV.C-K14 negali būti derinamas dėl Pareiškėjo nesutikimo reglamentuoti su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotos šilumos paskirstymą vartotojams, taip pat kad sutinka su Komisijos pozicija dėl Metode Nr. IV.C-K14 netinkamai nustatytos šilumos kiekio karšto vandens temperatūrai palaikyti paskirstymo tvarkos. Taip pat nurodė, kad Metodas Nr. IV.C-K14 galėtų būti suderintas tik tuo atveju, jei visuose butuose būtų

įrengtos vienodo tipo cirkuliacinės sistemos arba su minėtu metodu sutiktų be išimties visų butų ir kitų patalpų savininkai (nepateiktos 6 Pastato butų savininkų pozicijos šiuo klausimu). ***Vilniaus apygardos teismas konstatavo, kad Komisija teisėtai ir pagrįstai skundžiamu 2017 m. gegužės 29 d. raštu Nr. R2-(ŠP-1553 atsisakė derinti Metodą Nr. IV.C-K14.***“

6.10. „Pareiškėjas pateikė Komisijai 2017 m. gruodžio 13 d. prašymą (reg. Nr. R3-459) derinti Šilumos pagal vieno įvadinio šilumos apskaitos prietaiso rodmenis paskirstymo metodo Nr. 4 atskirą variantą 4-K14 (toliau – Metodas Nr. 4-K14).

Komisija, atsižvelgdama į tai, kad Pareiškėjas pateikė visiškai naują šilumos paskirstymo metodo varianto projektą, nei anksčiau, pateikė Pareiškėjui atsakymą 2018 m. sausio 11 d. raštu Nr. R2-(SGK)-146, paaiškindama, kad, vadovaujantis Šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių, patvirtintų Komisijos 2004 m. lapkričio 11 d. nutarimu Nr. 03-121 „Dėl Šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių patvirtinimo“, 14 punktu, teikdami derinti šilumos paskirstymo metodą vartotojai Komisijai privalo pateikti šilumos paskirstymo metodą, įvairių dydžių ir koeficientų nustatymą pagrindžiančius dokumentus (auditoriaus atliktus skaičiavimus bei išvadas), pastato bendraturčių priimtą sprendimą taikyti Komisijai teikiamą derinti šilumos paskirstymo metodą, o Pareiškėjas prie prašymo nepridėjo Pastato bendraturčių priimto sprendimo Pastate taikyti Metodą Nr. 4-K14. Komisija paprašė Pareiškėjo pateikti Pastato bendraturčių priimtą sprendimą Pastate taikyti Metodą Nr. 4-K14 ir informavo, kad gavusi minėtą sprendimą Komisija pradės Metodo Nr. 4-K14 derinimo procedūras, tačiau Pareiškėjas minėto sprendimo Komisijai nepateikė.“

6.11. „Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, ir į tai, kad Pareiškėjas iki šiol nėra Komisijai pateikęs teisės aktų reikalavimus atitinkančio šilumos paskirstymo metodo varianto bei Pastato bendraturčių priimto sprendimo taikyti Komisijai teikiamą derinti šilumos paskirstymo metodą, darytina išvada, kad nėra teisinio pagrindo derinti Pareiškėjo siūlomą šilumos paskirstymo metodo variantą, t. y. Komisijai naujausiai pateiktą Metodą Nr. 4-K14, ir skaičiuoti karšto vandens cirkuliacinės sistemos galią pagal jame numatytą Pareiškėjo siūlymą. Atitinkamai nėra teisinio pagrindo įpareigoti šilumos tiekėją Pastate suvartotą šilumą skirstyti pagal minėtą metodą.“

6.12. „Komisija, nagrinėdama aukščiau paminėtus Pareiškėjo prašymus, vadovavosi tuo metu galiojusių šilumos sektoriaus teisės aktų nuostatomis ir tuo metu galiojusių Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, nuostatomis.“

6.13. „[...] Pareiškėjas Komisijai teikė skirtingus šilumos paskirstymo metodų variantus: Metodą Nr. 1V.C-K14 ir Metodą Nr. 4-K14, ką patvirtina Pareiškėjo nurodyti teiginiai. Pareiškėjo nurodomas Pastato butų ir kitų patalpų savininkų 2017 m. sausio 18 d. priimtas sprendimas buvo priimtas dėl Metodo Nr. IV.C-K14 taikymo Pastate suvartotai šilumai paskirstyti, ką patvirtina Pareiškėjo teiginys, pateiktas Rašto 2.16 papunktyje, o ne dėl Metodo Nr. 4-K14 taikymo Pastate suvartotai šilumai paskirstyti, todėl Komisija, vadovaudamasi Šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių 14 punktu, paprašė Pareiškėjo pateikti Pastato butų ir kitų patalpų savininkų sprendimą dėl Metodo Nr. 4-K14 taikymo Pastate suvartotai šilumai paskirstyti. Paaiškintina, kad Pastato gyventojų išreikšta valia Pastate taikyti Metodą Nr. IV.C-K14 nereiškia, kad Pastato gyventojai sutinka taikyti visai kitą Pareiškėjo pasiūlytą Metodą Nr. 4-K14, o tai atitinkamai reiškia, kad Pastato gyventojai teisės aktų nustatyta tvarka turi priimti sprendimą būtent dėl Metodo Nr. 4-K14 taikymo. Toks sprendimas Komisijai nebuvo pateiktas.“

6.14. „Pareiškėjo teiginiai, kad 2017 m. sausio 18 d. sprendime nedalyvavę Pastato butų ir kitų patalpų savininkai vėliau išreiškė valią dėl Metodo Nr. IV.C-K14 taikymo ir taip buvo pašalinti visi buvę trūkumai, susiję su gyventojų sprendimu, taip pat yra klaidinantys. Paaiškintina, kad Pareiškėjas kartu su 2017 m. gegužės 11 d. prašymu (reg. Nr. R1-4987) pateikė Komisijai 2017 m. balandžio mėnesio Pastato butų ir kitų patalpų savininkų, nedalyvavusių 2017 m. sausio 18 d. susirinkime, sprendimo dėl Metodo Nr. IV.C-K14, patvirtinto 2017 m. sausio 18 d. protokolu

Nr. 18/14, vertinimą, tačiau kartu su juo pateiktame Pastato butų ir kitų patalpų savininkų sąrašė su parašais buvo nurodyta, kad butų Nr. ... savininkai buvo išvykę, ties butu Nr. ... nurodyta „nepirktas butas“ (nėra įrodymų, kad butas yra šeimininkis ir buto savininkas negalėjo išreikšti savo valios), ties butu Nr. ... parašo nėra, ties butais Nr. ... nurodyta, kad savininkai yra mirę (nuosavybės teisė yra perleidžiama paveldėjimo būdu, todėl nėra pagrindo teigti, kad minėti butai neturi savininkų), todėl Komisija laikė, kad pagal Vyriausiosios administracinių ginčų komisijos sprendimą privalomo būti visų Pastato butų ir kitų patalpų savininkų pritarimo dėl Metodo Nr. IV.C-K14 taikymo nėra.“

6.15. „Vilniaus apygardos administracinis teismas, nagrinėdamas administracinę bylą Nr. 1-4386-629/2017, vertino Pastato butų ir kitų patalpų savininkų priimtą 2017 m. sausio 18 d. sprendimą, taip pat ir aukščiau minėtą 2017 m. balandžio mėnesio Pastato butų ir kitų patalpų savininkų 2017 m. sausio 18 d. sprendimo vertinimą ir 2017 m. lapkričio 29 d. sprendime nurodė, kad, atsižvelgiant į Pastato cirkuliacinės sistemos ypatumus, t. y. butuose įrengtą nevienodą cirkuliacinę sistemą, ir į Pareiškėjo siūlomame Metode Nr. IV.C-K14 įtvirtintą šilumos karšto vandens temperatūrai palaikyti paskirstymo tvarką, pagal kurią dalis butų savininkų mokėtų didesnius mokesčius, nei jiems priklauso, neužtenka daugumos Pastato butų ir kitų patalpų savininkų pritarimo minėto metodo taikymui. Paaiškino, kad siekiant, jog nebūtų apribotos mažumos teisės ir teisėti interesai, Metodas Nr. IV.C-K14 galėtų būti suderintas tik tuo atveju, jei visuose butuose būtų įrengtos vienodo tipo cirkuliacinės sistemos arba jei su minėtu metodu sutiktų visi be išimties Pastato butų ir kitų patalpų savininkai, o tokio pritarimo nėra (trūksta 6 butų pozicijos šiuo klausimu).“

6.16. „Vertinant šį Vilniaus apygardos teismo sprendimą, darytina išvada, kad Pastato butų ir kitų patalpų savininkų 2017 m. sausio 18 d. sprendimas, taip pat ir vėliau Pareiškėjo pateiktas 2017 m. balandžio mėnesio Pastato butų ir kitų patalpų savininkų 2017 m. sausio 18 d. sprendimo vertinimas pripažinti nepakankamais Metodo Nr. IV.C-K14 taikymui.“

6.17. „Vadovaujantis Šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių 14 punktu, Pareiškėjas Komisijai privalo pateikti šilumos paskirstymo metodą, įvairių dydžių ir koeficientų nustatymą pagrindžiančius dokumentus (auditoriaus atliktus skaičiavimus bei išvadas), pastato bendraturčių priimtą sprendimą taikyti Komisijai teikiamą derinti šilumos paskirstymo metodą.“

6.18. „Komisijos turimais duomenimis (AB A filialo „B“ 2016 m. kovo 16d. raštas Nr. SR-56 (reg. Nr. RI-2597)), Pastato šiluminiame punkte yra sumontuoti du nuosekliai įrengti atsiskaitomieji šilumos apskaitos prietaisai: pirmas iš jų apskaito visą Pastate suvartotą šilumą pastatui šildyti, karštam vandeniui ruošti ir jo temperatūrai palaikyti, antrasis fiksuoja šilumą pastatui šildyti. Kadangi Pastate nuosekliai įrengti du atsiskaitomieji šilumos apskaitos prietaisai, suvartotos šilumos paskirstymui Pastate taikomas Metodo Nr. I C variantas, kurio nuostatos atitinka Pastato šilumos ir karšto vandens tiekimo sistemas bei įrengtus atsiskaitomuosius apskaitos prietaisus.“

6.19. „[...] Komisijai suteikta kompetencija rengti ir tvirtinti šilumos paskirstymo metodus. Komisija rengia ir tvirtina minėtus metodus atsižvelgdama į dažniausius pastatų šildymo ir karšto vandens sistemų bei apskaitos prietaisų tipus ir priklausomai nuo konkretaus pastato tipo, jame suvartota šiluma paskirstoma pagal tinkamiausią Komisijos rekomenduojamą šilumos paskirstymo metodą, o vartotojų parengti ir su Komisija suderinti šilumos paskirstymo metodai taikomi tik esant Šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių 3.1 papunktyje numatytoms sąlygoms. [...] vartotojai esant Šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklių 3.1 papunktyje numatytoms sąlygoms turi teisę parengti ir su Komisija suderinti atskirą šilumos paskirstymo metodą, o ne Komisijos patvirtinto rekomenduojamo šilumos paskirstymo metodo variantą. [...]. Teisės aktai nenumato vartotojų teisės pildyti Komisijos jau patvirtintus, rekomenduojamus šilumos paskirstymo metodus savais variantais, kadangi susidarytų situacija, kad minėti variantai, kaip šilumos paskirstymo metodų dalis, taptų taikytini visoje Lietuvos Respublikoje, nepaisant to, kad yra parengti atsižvelgiant į vieno konkretaus pastato šildymo ir karšto vandens sistemos bei apskaitos sistemos ypatumus.“

6.20. Iš pateiktų dokumentų nustatyta:

6.20.1. VAGK, išnagrinėjusi Pareiškėjo skundą dėl Komisijos 2017-02-10 rašto panaikinimo (skundas atmetas), 2017-04-19 sprendime pažymėjo:

„Pareiškėjo Kontrolės komisijai pateikto derinti metodo 17 punktas yra analogiškas Metodo 1 17 punktui, išskyrus tai, kad iš šio punkto pašalintos nuostatos, kuriomis nustatyta, kad butuose turi būti įrengta vienoda karšto vandens tiekimo sistema bei kad kai butuose įrengta nevienoda karšto vandens tiekimo sistema, taikomas svertinis skaičiavimo būdas.

Kontrolės komisija pareiškėjo pateikto metodo nederino dar ir dėl to, kad metode nėra numatyta su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartoto šilumos kiekio paskirstymo tvarka, nes pastato butuose įrengta skirtingo tipo cirkuliacinė sistema, todėl vartotojams priskirti vienodą šilumos kiekį cirkuliacijai būtų netikslu ir neteisinga.

Priimant sprendimą dėl šilumos kiekio cirkuliacijai pastate paskirstymo butams, turi būti įvertinta tai, ar toks paskirstymas nepažeidžia tų butų ir kitų patalpų savininkų teisių, kurie nedalyvavo priimant sprendimą ir neišreiškė savo valios. UAB „C“ 2012-07-10 raštas Nr. 10-234 tvirtina, kad name skirtinguose butuose įrengta skirtingo tipo karšto vandens tiekimo sistema bei skirtingo galingumo vonių šildytuvai. Todėl vienodai butams paskirstant šilumos kiekį cirkuliacijai, bus pažeistos tų butų savininkų teisės, kurie savo butuose turi mažesnio šilumos kiekio sunaudojimo sistemas. Toks paskirstymas prieštarauja Metodikos Nr. 1 17 punkto pastabai bei CK 4.85 str. 6 d. nuostatai, kad butų ir kitų patalpų savininkų sprendimai negali apriboti butų ir kitų patalpų savininkų teisių ir teisėtų interesų. *Pateiktas metodas galėtų būti suderintas tik tuo atveju, jei visuose butuose būtų įrengtos vienodo tipo cirkuliacinės sistemos arba su metodu sutiktų be išimties visų butų ir kitų patalpų savininkai.* [...] Todėl neturint nedalyvavusių susirinkime savininkų sutikimo padalinti cirkuliacijai likusį šilumos kiekį visiems butams po lygiai, Kontrolės komisija neturėjo teisės pareiškėjo pateiktą metodą suderinti. Tokiu atveju namo butų savininkai arba turi įsirengti vienodas cirkuliacines sistemas butuose, arba visi besąlygiškai susitarti dėl likusio cirkuliacijai šilumos kiekio paskirstymo visiems butams vienodai.“

6.20.2. *Vilniaus apygardos administracinis teismas*, išnagrinėjęs Pareiškėjo skundą dėl Komisijos 2017-05-23 rašto panaikinimo, sprendime konstatavo:

„Nagrinėjamu atveju bylos duomenys patvirtina, kad Pastate yra įrengta netipinė karšto vandens tiekimo sistema. Pareiškėjo teigimu, dėl minėtos priežasties Pastatui taikomas Komisijos parengtas šilumos paskirstymo vartotojams metodas yra netinkamas. [...].

Taigi iš ŠŪĮ bei Taisyklių nuostatų matyti, kad šilumos paskirstymo metodu turi būti paskirstoma visas Pastate suvartotas ir atsiskaitomaisiais šilumos apskaitos prietaisais išmatuotas šilumos kiekis. [...]. Šilumos kiekis už nepaskirstytą karštą vandenį paprastai susidaro tada, kai karšto vandens vartotojai deklaruoja ne visą faktiškai suvartotą karštą vandenį, o pastate neįrengti nuotolinio valdymo apskaitos prietaisai, leidžiantys šilumos tiekėjui nepriklausomai nustatyti kiekvieno vartotojo suvartojamą karštą vandenį, taip pat tada, kai dėl karšto vandens tiekimo sistemos ypatumų karšto vandens temperatūrai palaikyti (cirkuliacijai) yra suvartojama daugiau šilumos kiekio nei Komisijos nustatyti normatyvai. [...] Pastato karšto vandens tiekėjas yra sutvarkęs karšto vandens apskaitą, taigi, vadovaujantis ŠŪĮ 15 straipsnio 1 dalimi, su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotas šilumos kiekis turi būti priskirtas ir išdalijamas apmokėti vartotojams.

Atkreiptinas dėmesys, jog Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, pasisakydamas apie įpareigojimą vartotojams sumokėti už su nepaskirstytu karštu vandeniu suvartotą šilumos kiekį, yra išaiškinęs, kad name gyvenantys asmenys turi dvejoją padėti šilumos energijos vartojimo požiūriu. Viena vertus, jie yra vartotojai, nes šilumos tiekėjas parduoda šilumos energiją kiekvienam iš gyventojų suvartoti butyje. Kaip vartotojas, gyventojas abonentas turi sumokėti už tiek energijos, kiek suvartojo savo poreikiams. Kartu jis yra šilumos kiekio vartotojas ir kita prasme – kaip turto savininkas. [...]. Visa energija, tiekama į namą, turi būti pagal sutartis apskaitos prietaisais apskaitoma ir pagal įstatymą paskirstoma. Dalis energijos yra apmokama kaip suvartota konkrečių vartotojų. Kita dalis, kurią sudaro neapmokėtoji kaip vartotojų dalis, turi būti apmokėta tiekėjui kaip namo savininkų. Ši dalis turi būti tarp jų paskirstoma pagal bendraturčių nuosavybės dalį

gyvenamajame name, nes pagal CK 4.76 straipsnį kiekvienas iš bendraturčių atsako tretiesiems asmenims pagal prievolę, susijusias su bendru daiktu (turtu), taip pat privalo mokėti išlaidas jam išlaikyti. Namo gyventojai gauna šilumą kaip vartotojai ir kaip savininkai, todėl už ją ir sumoka ir kaip vartotojai, [...] ir kaip savininkai (likusią dalį, fiksuotą tiekėjo apskaitos prietaisu, paskirstytą tarp jų kaip bendraturčių) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2004 m. rugsėjo 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-514/2004, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2017 m. sausio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-13-916/2017). [...].

[...] Pastato butuose įrengta nevienoda karšto vandens cirkuliacinė sistema, t. y. daugumoje butų įrengti karšto vandens tiekimo ir cirkuliacijos stovai su vonių šildytuvais bei atskirais karšto vandens tiekimo stovais virtuvėse, taip pat yra butų be atskiro karšto vandens tiekimo stovo virtuvėse, kai kuriuose butuose įrengti nestandartiniai, didesnės galios vonios šildytuvai. Kadangi suvartotas šilumos kiekis cirkuliacijai priklauso nuo bute ar kitoje patalpoje įrengtos karšto vandens cirkuliacinės sistemos tipo, tai pagal pareiškėjo parengtą Metodą, kai visi butai moka vienodą sumą už cirkuliacijai sunaudotą šilumą, susidaro tokia situacija, kad butų, kuriuose įrengtos cirkuliacinės sistemos galia mažesnė, savininkai mokės didesnius mokėjimus, nei jiems priklauso. Taigi bus pažeistos tų butų savininkų teisės, kurie savo butuose turi mažesnio šilumos kiekio sunaudojimo sistemas. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pritarina Komisijos pozicijai, kad tokiu atveju neužtenka daugumos Pastato patalpų savininkų pritarimo. [...] *pagal CK 4.85 straipsnio 6 dalį butų ir kitų patalpų savininkų sprendimai negali apriboti butų ir kitų patalpų savininkų teisių ir teisėtų interesų, taigi Metodas galėtų būti suderintas tik tuo atveju, jei visuose butuose būtų įrengtos vienodo tipo cirkuliacinės sistemos arba su Metodu sutiktų be išimties visų butų ir kitų patalpų savininkai.* [...].“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

7.1. *Viešojo administravimo įstatyme (VAĮ) reglamentuojama:*

7.1.1. *1 straipsnis* – „Šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje.“

7.1.2. *2 straipsnis* – „8. **Administracinis aktas** – viešojo administravimo subjekto išleistas nustatytos formos teisės aktas. 9. **Individualus administracinis aktas** – vienkartinis teisės taikymo aktas, skirtas konkrečiam asmeniui ar nurodytai asmenų grupei. [...].“

7.1.3. *3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]. [...] 11) atsakomybės už priimtus sprendimus. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas administracinius sprendimus, turi prisiimti atsakomybę už priimtų administracinių sprendimų sukeltus padarinius; [...].“

7.1.4. *8 straipsnis* – „1. Individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės (licencijos ar leidimo galiojimo panaikinimas, laikinas uždraudimas verstis tam tikra veikla ar teikti paslaugas, bauda ir kt.) turi būti motyvuotos. 2. Individualiame administraciniame akte turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos ir nurodyta akto apskundimo tvarka. [...].“

7.1.5. *14 straipsnis* – „1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė.“

7.2. *Šilumos ūkio įstatyme (ŠŪĮ) reglamentuojama:*

7.2.1. *12 straipsnis* – „1. Šilumos vartotojai atsiskaito su šilumos tiekėju už sunaudotą šilumą pagal šilumos pirkimo-pardavimo vietoje įrengtų atsiskaitomųjų šilumos apskaitos prietaisų rodmenis. Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka šilumos tiekėjas privalo suteikti slaptažodį šilumos vartotojams, kad šie galėtų elektroninių ryšių priemonėmis susipažinti su šilumos pirkimo-pardavimo vietoje įrengtų atsiskaitomųjų šilumos apskaitos prietaisų rodmenimis. 2. Jeigu pastate yra daugiau kaip vienas šilumos vartotojas, visas pastate suvartotas šilumos kiekis paskirstomas (išdalijamas) vartotojams, o kiekvienas vartotojas moka už jam priskirtą šilumos kiekį, išmatavus, įvertinus ar kitaip pagal Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos rekomenduojamus taikyti ar su ja suderintus metodus nustatčius, kokia visų vartotojų bendrai suvartoto šilumos kiekio dalis tenka tam šilumos vartotojui. **Šių dalių matavimo, nustatymo ar įvertinimo metodą šilumos vartotojai pasirenka Civilinio kodekso nustatyta sprendimų priėmimo tvarka iš Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos rekomenduotų taikyti metodų. Kiti metodai gali būti taikomi tik suderinti su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija.** Kol vartotojai pasirenka metodą, taikomas pastato šildymo ir karšto vandens sistemą bei įrengtus atsiskaitomuosius apskaitos prietaisus atitinkantis metodas. [...].“

7.2.2. *25 straipsnis* – „1. Daugiabučio namo buto ir (ar) kitų patalpų savininkas apmoka jam tenkančią dalį šilumos, suvartotos daugiabučio namo bendrojo naudojimo patalpoms šildyti, nesvarbu, kokiū būdu šildomos jam priklausančios patalpos. 2. **Daugiabučio namo butų ir (ar) kitų patalpų savininkui netaikomas apmokėjimas už daugiabučio namo bendrojo naudojimo patalpų šildymą, kai šilumos tiekimas daugumos savininkų sutikimu bendrojo naudojimo patalpose yra nutrauktas.**“

7.2.3. *27 straipsnis* – „1. Šilumos vartotojas daugiabučiame name turi teisę: 1) kartu su kitais namo butų ir kitų patalpų savininkais įstatymų nustatyta tvarka įsteigti daugiabučio namo savininkų bendriją arba sudaryti jungtinės veiklos sutartį dėl pastato šildymo ir karšto vandens sistemos bei kitų bendrojo naudojimo objektų valdymo; 2) kartu su kitais namo butų ir kitų patalpų savininkais nuspręsti pakeisti viso pastato, jo sekcijos ar bloko šildymo būdą; 3) reikalauti iš šilumos ir karšto vandens tiekėjų ir sistemų prižiūrėtojų atlyginti nuostolius, jeigu šilumos tiekėjas ar prižiūrėtojai neužtikrina šilumos ir (ar) karšto vandens bei teikiamų paslaugų kokybės reikalavimų. 2. Šilumos vartotojai turi ir kitas teisės aktų nustatytas teises. [...]. 5. Jei daugiabučio namo savininkai nesusitaria kitaip, šildymas daugiabučiuose namuose reguliuojamas taip, kad atitiktų teisės aktų nustatytas higienos normas butuose, kurie atitinka su šilumos taupymu susijusius statybos techninius reikalavimus ir kuriuose įgyvendinamos įprastos šilumos taupymo priemonės. 6. **Įgyvendinant šiame ir kituose šio įstatymo straipsniuose numatytas buitinių šilumos ir karšto vandens vartotojų teises bei pareigas dėl apsirūpinimo energija (šiluma ir karštu vandeniu), pastato šildymo bei karšto vandens sistemos valdymo ir naudojimo sprendimai priimami mutatis mutandis Civilinio kodekso 4.85 straipsnyje nustatyta sprendimų priėmimo tvarka.**“

7.3. *Teisėkūros pagrindų įstatyme reglamentuojama:*

7.3.1. *3 straipsnis* – „3) pagarbos asmens teisėms ir laisvėms, reiškiančiu, kad teisės aktų nuostatos turi užtikrinti ir negali paneigti Konstitucijoje, Europos Sąjungos teisės aktuose, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų asmens teisių ir laisvių, teisėtų interesų; [...] 5) efektyvumo, reiškiančiu, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų, teisės akte turi būti įtvirtinamos veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės, turi būti skelbiami ir įvertinami dėl teisinio reguliavimo gauti pasiūlymai, o teisėkūros veiksmai atliekami per protingus terminus; 6) aiškumo, reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas; [...].“

7.3.2. *12 straipsnis* – „1. Prieš nustatant naują ar iš esmės keičiant esamą teisinį

reguliuojamą gali būti parengta numatomo teisinio reguliavimo koncepcija, kurioje pateikiama esamos padėties analizė, nurodomos sprendimosios problemos, numatomo teisinio reguliavimo tikslas, principai ir pagrindinės nuostatos, galimos teigiamos ir neigiamos numatomo teisinio reguliavimo pasekmės, numatomą teisinį reguliavimą pagrindžiančios nuostatos, kita svarbi informacija. [...].“

7.4. *Civilinio kodekso (CK) 4.85 straipsnyje* reglamentuojama: „1. Sprendimai dėl bendrojo naudojimo objektų valdymo ir naudojimo, taip pat dėl naujų bendrojo naudojimo objektų sukūrimo ir disponavimo jais klausimų, priimami butų ir kitų patalpų savininkų balsų dauguma, jeigu įstatymuose nenustatyta kitaip. Kiekvieno buto ir kitų patalpų savininkas turi vieną balsą. Jeigu butas ar kita patalpa nuosavybės teise priklauso keliems savininkams, jiems jų susitarimu atstovauja vienas asmuo, kuris turi vieną balsą. [...]. 4. Butų ir kitų patalpų savininkų sprendimai priimami butų ir kitų patalpų savininkų susirinkime, prieš dvi savaites Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka paskelbus apie susirinkimo sušaukimą ir jo darbotvarkę. [...]. 6. Butų ir kitų patalpų savininkų (ar jų dalies) sprendimai skelbiami Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka ir galioja visiems (ar tos dalies) butų ir kitų patalpų savininkams, taip pat tiems savininkams, kurie įgijo nuosavybės teises į butus ir kitas patalpas po šių sprendimų priėmimo. Sprendimai negali apriboti butų ir kitų patalpų savininkų bei trečiųjų asmenų teisių ir teisėtų interesų, išskyrus šio kodekso ir kitų įstatymų nustatytus atvejus. 7. Butų ir kitų patalpų savininkų sprendimai gali būti priimti ir nesusaukus susirinkimo, bet jiems raštu pareiškus apie savo sprendimą. Balsavimams raštu taikomi šiame straipsnyje nustatyti kvorumo ir sprendimui priimti reikalingo balsų skaičiaus reikalavimai. Balsavimo raštu tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. [...]. 9. ***Buto ar kitos patalpos savininko teisei apskūsti šiame straipsnyje nustatyta tvarka priimtus butų ir kitų patalpų savininkų sprendimus taikomas 6 mėnesių iškinio senaties terminas.***“

7.5. *Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės) (2015-08-26 nutarimo Nr. 913 redakcija, galiojusi nuo 2015-09-01 iki 2017-11-23) nustatyta:

„2. Taisyklių nustatyta tvarka taip pat nagrinėjami asmenų kreipimaisi į institucijas, kai išdėstoma asmens nuostata tam tikru klausimu, pranešama apie institucijos veiklos pagerėjimą ar trūkumus ir pateikiami pasiūlymai, kaip juos ištaisyti, informuojama apie pareigūnų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės ir savivaldybių biudžetų ir valstybės pinigų fondų (toliau – valstybės tarnautojas), piktnaudžiavimą ar neteisėtus veiksmus, nesusijusius su konkrečiu asmens teisėtų interesų ir teisių pažeidimu, atkreipiamas dėmesys į tam tikrą padėtį, kitokie asmenų kreipimaisi į instituciją, išskyrus asmenų skundus ir pranešimus, kurie nagrinėjami Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka. [...] 4. Taisyklėse vartojamos sąvokos: 4.1. **Asmens prašymo nagrinėjimas** – institucijos veikla, apimanti asmens prašymo priėmimą, įregistravimą, esmės nustatymą ir atsakymo asmeniui parengimą. 4.2. **Atsakymas** – atsižvelgiant į prašymo turinį, žodžiu ar raštu asmeniui teisės aktų nustatyta tvarka suteikiama administracinė paslauga, įteikiama prašomo administracinio akto kopija, nuorašas ar išrašas, išdėstoma institucijos nuomonė apie asmens kritiką, pasiūlymus ar pageidavimus. [...] 8. Asmenų prašymai nagrinėjami pagal institucijos kompetenciją. [...] 32. ***Asmenų prašymai, pateikti tiesiogiai ar gauti vieno langelio asmenų aptarnavimo padalinyje, atsiųsti paštu ar elektroniniais ryšiais, turi būti užregistruojami atitinkamame institucijos dokumentų registre, laikantis Lietuvos vyriausiojo archyvaro išleistų teisės aktų, reglamentuojančių dokumentų valdymą, reikalavimų.*** [...] 44. ***Vieno langelio asmenų aptarnavimo padalinys atlieka šias funkcijas:*** 44.1. priima asmenų prašymus, nustato, kokia jų esmė, kokios informacijos reikia sprendimams priimti, kokią informaciją ir dokumentus pagal galiojančius teisės aktus privalo pateikti asmuo, kuris kreipiasi, numato, kokią informaciją institucija gali gauti iš savo administracijos padalinių, pavaldžių ir kitų institucijų, ir paprašo asmenį, kuris kreipiasi, pateikti informaciją ir dokumentus, kurių institucija negali gauti pati arba kuriuos pagal galiojančius teisės aktus privalo pateikti šis asmuo, bet jų nepateikia; 44.2.

užregistruoja gautus asmens prašymus ir perduoda juos institucijos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui; 44.3. perduoda asmens prašymus juos nagrinėti paskirtiems valstybės tarnautojams; asmens pageidavimu praneša jam, kuris valstybės tarnautojas nagrinėja prašymą; jeigu prašymo nagrinėjimas nepriskirtinas institucijos kompetencijai, persiunčia jį kitai institucijai ir pasilieka prašymo kopiją; 44.4. įteikia ar išsiunčia asmenims atsakymus; 44.5. asmens pageidavimu informuoja jį apie prašymo nagrinėjimo eigą; 44.6. konsultuoja ir informuoja asmenį pagal institucijos vadovo nustatytą kompetenciją; [...] 47. **Atsakymai parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį:** [...] 47.2. **į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;** [...] 50. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame, vadovaujantis Taisyklių 12, 38, 39–42 punktais, pranešime apie asmens prašymo nenagrinėjimo priežastis nurodoma tiksli atsakymo apskundimo tvarka ir institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimas (-ai) ir adresas (-ai), taip pat terminas (-ai), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. [...].“

7.6. *Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* (toliau vadinama – Taisyklės) (redakcija, galiojanti nuo 2017-11-23) nustatyta: „35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį: 35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą – išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, – atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. 36. Prašymą nagrinėjusi institucija, pati pastebėjusi ar gavusi pagrįstą asmens kreipimąsi dėl atsakyme esančių spausdinimo, skaičiavimo ar faktinių duomenų klaidų, ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo klaidos paaiškėjimo arba asmens kreipimosi dienos jas ištaiso ir pateikia asmeniui ištaisytą atsakymą arba praneša jam, kodėl klaidos nebuvo taisomos. 37. Į skundus atsakoma laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme nustatytos tvarkos. 38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-aus) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia.“

7.7. *Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nuostatuose (Nuostatai)*, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 7 d. nutarimu Nr. 1747 (nuo 2014-10-31 galiojanti redakcija), nustatyta: „9. Komisijos veiklos tikslai – pagal kompetenciją atlikti veiklos šilumos, [...] energetikos [...] sektoriuose valstybinio reguliavimo funkcijas, užtikrinti reguliuojamosios šilumos, [...] energetikos [...] veiklos vykdymo ir energetikos [...] įmonių ir vartotojų teisių ir pareigų tinkamo įgyvendinimo priežiūrą ir kontrolę [...]. 10. [...] Komisija atlieka šias funkcijas: [...] 10.31. tvirtina ir derina rekomenduojamus taikyti pastate suvartojamo šilumos kiekio paskirstymo (išdalijimo) metodus; [...] 10.36. pagal kompetenciją vykdo energijos vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos valstybinę priežiūrą; [...].“

7.8. *Komisijos 2004-11-11 nutarimu Nr. O3-121 patvirtintose Šilumos paskirstymo vartotojams metodų rengimo ir taikymo taisyklėse* (Šilumos paskirstymo taisyklės) nustatyta:

„2. Komisijos rekomenduojami šilumos paskirstymo metodai taikomi visoje Lietuvos Respublikoje. 3. Vartotojų parengti bei su Komisija suderinti šilumos paskirstymo metodai gali būti taikomi: 3.1. kai pastato šildymo ir karšto vandens sistemos tipas bei šilumos pirkimo-pardavimo vietoje ir (ar) ties tiekimo–vartojimo riba įrengti atsiskaitomieji šilumos apskaitos prietaisai neatitinka Komisijos rekomenduojamų šilumos paskirstymo metodų reikalavimų arba kai pastate įrengta netipinė šildymo ir karšto vandens tiekimo sistema ir šilumos kiekio neįmanoma paskirstyti pagal Komisijos rekomenduojamus šilumos paskirstymo metodus; 3.2. kai buto ir (ar) kitų patalpų savininkai neteisėtai pakeičia šilumos įrenginių elementus (išskyrus vandens ėmimo prietaisus ir šildymo prietaisus kai jų galia tokia pati) kitokiais, negu nurodyta statinio projekte (ar jo dalyje), pakeičia jų jungimo schemą ir pan. ir tokiais atvejais šilumos kiekio neįmanoma paskirstyti pagal Komisijos rekomenduojamus šilumos paskirstymo metodus. 4. Kol pastato butų ir (ar) kitų patalpų savininkai parengs ir su Komisija suderins šilumos paskirstymo metodą, atitinkantį pastato šildymo ir karšto vandens sistemos tipą bei šilumos pirkimo-pardavimo vietoje ir (ar) ties tiekimo–vartojimo riba įrengtus atsiskaitomuosius šilumos apskaitos prietaisus, taikomas Komisijos rekomenduojamas šilumos paskirstymo metodas, labiausiai atitinkantis pastato šildymo ir karšto vandens sistemos tipą bei šilumos pirkimo-pardavimo vietoje ir (ar) ties tiekimo–vartojimo riba įrengtus atsiskaitomuosius šilumos apskaitos prietaisus. [...] 7. *Šilumos paskirstymo metodai rengiami remiantis šiais teisės aktais: 7.1. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas; 7.2. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas; 7.3. Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymas; 7.4. Lietuvos Respublikos daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymas; [...].“ 11. Komisijos rekomenduojamą šilumos paskirstymo metodą, labiausiai atitinkantį pastato šildymo ir karšto vandens sistemos tipą bei šilumos pirkimo-pardavimo vietoje ir (ar) ties tiekimo–vartojimo riba įrengtus atsiskaitomuosius šilumos apskaitos prietaisus, *pasirenka šilumos ir (ar) karšto vandens vartotojai, pastato bendraturčiai Civilinio kodekso [7.1], Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo [7.4] nustatyta tvarka. [...]. 14. **Teikdami derinti šilumos paskirstymo metodą vartotojai Komisijai privalo pateikti: 14.1. šilumos paskirstymo metodą; 14.2. įvairių dydžių ir koeficientų nustatymą pagrindžiančius dokumentus (auditoriaus atliktus skaičiavimus bei išvadas); 14.3. pastato bendraturčių priimtą sprendimą taikyti Komisijai teikiamą derinti šilumos paskirstymo metodą.** 30. Šilumos paskirstymo metodų taikymą kontroliuoja ir prižiūri Komisija bei kitos valstybės institucijos pagal kompetenciją. 31. **Ginčai, kilę dėl Taisyklių bei šilumos paskirstymo metodų reikalavimų vykdymo, taikymo ir aiškinimo sprendžiami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.**“**

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika

8.1. *Konstitucinis Teismas 2004-12-13 nutarime, priimtame byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03*, konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, **kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų.** Valstybės tarnautojai turi **nepiktnaudžiauti jiems nustatytais galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų.** Konstitucinis Teismas 2000-06-30 nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių [...]. [...] Konstitucinis Teismas 2004-07-01 nutarime ir 2004-11-05 išvadoje konstatavo, kad **Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...]** (Konstitucinio Teismo 1999-05-11 nutarimas, 2004-11-05 išvada) [...]“

8.2. *Konstitucinis Teismas savo 2003-12-30 nutarime*, be kita ko, yra konstatavęs:

„[...] Konstitucijos 29 straipsnyje yra įtvirtintas visų asmenų lygybės įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams principas. Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad tai yra formalios *asmenų lygybės principas*. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio turinį Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad šio principo turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant. Šis principas įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pačius faktus savavališkai vertinti skirtingai.

Visų asmenų lygybės principas reiškia ir tai, kad atitinkamos rūšies santykių subjektams – visiems vienodais požymiais pasižymintiems asmenims (jų grupėms) turi būti taikomas tas pats įstatymas ar kitas teisės aktas – tas pats vienodas, visiems tos kategorijos subjektams bendras, lygus matas. Vienodai turi būti taikomos tiek materialiosios, tiek proceso teisės normos.

Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeidžiamas, jei tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisintinas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. nutarimas). [...]“

8.3. *Konstitucinis Teismas savo 2011-06-23 sprendime*, be kita ko, yra konstatavęs:

„[...] Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinio teisinės valstybės principo negalima aiškinti kaip įtvirtinto tik Konstitucijos preambulėje; neatsiejami konstitucinio teisinės valstybės principo elementai yra *teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas* ir *teisinis saugumas*; konstitucinis proporcingumo principas yra vienas iš konstitucinio teisinės valstybės principo elementų. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs ir tai, kad Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas asmenų lygiateisiškumo principas (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2005 m. rugpjūčio 23 d., 2010 m. gegužės 28 d., 2010 m. lapkričio 9 d. nutarimai). [...]“

8.4. *Konstitucinis Teismas savo 2004-12-13 nutarime* yra konstatavęs:

„[...] Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams: teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų; teisės aktuose nustatyti reikalavimai turi būti grindžiami bendro pobūdžio nuostatomis (teisės normomis ir principais), kurias įmanoma taikyti visiems numatytiems atitinkamų teisinių santykių subjektams; diferencijuotas teisinis reguliavimas turi būti grindžiamas tik atitinkamais teisės aktais reguliuojamų visuomeninių santykių subjektų padėties objektyviais skirtumais; kad teisinių santykių subjektai galėtų žinoti, ko iš jų reikalauja teisė, teisės normos turi būti nustatomos iš anksto, teisės aktai turi būti oficialiai skelbiami, jie turi būti vieši ir prieinami; įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti *aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktų formuluočių turi būti tikslios*, turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna, teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius santykius; kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, teisinis reguliavimas turi būti santykinai stabilus; teisės aktais negalima reikalauti neįmanomų dalykų (*lex non cogit ad impossibilia*); teisės aktų galia yra nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų galiojimas atgal neleidžiamas (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*); [...]“

9. Lietuvos apeliacinio teismo praktika

„Taigi, šilumos ūkis yra reglamentuota valstybės prižiūrima veikla, kurioje šilumos ir karšto vandens tiekimas, kainų nustatymas, šioje srityje veikiančių subjektų veikla ir jos priežiūra yra reglamentuoti įstatymo, Komisijos patvirtintų metodikų ir taisyklių. Daugiabučių namų bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančių butų ir kitų patalpų savininkai turi teisę dalyvauti šilumos ūkio valdyme ir spręsti dėl jiems teikiamų paslaugų reikalingumo, kainos ir kokybės. Tačiau daugiabučių namų bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančių butų ir kitų patalpų savininkai privalo veikti laikydamiesi teisės aktais reglamentuotų šilumos ir karšto vandens

teikimo procedūrų, nesukelti grėsmės tvariam šilumos ūkio funkcionavimui (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. sausio 19 d. nutarties, priimtos civilinėje byloje Nr. 3K-7-13-916/2017, 34 punktas*). *Lietuvos apeliacinio teismo 2018-07-12 nutartis civilinėje byloje Nr. 2A-399-381/2018.*“

10. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika

10.1. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo* (toliau vadinama ir – LVAT) *2012-03-01 nutartyje* (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012), be kita ko, nurodyta:

„[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo [...] 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei *gero administravimo, atsakingo valdymo* principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)“;

10.2. *LVAT 2016-09-16 apžvalgoje* (Administracinė jurisprudencija. 2016, 30), be kita ko, nurodyta:

10.2.1. „Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija gerą administravimą įvardija kaip pagrindinę teisę. [...]. Administracinės taisyklės turi svarbią reikšmę įgyvendinant teisę, įskaitant ir teisę, susijusią su pagrindinių žmogaus teisių apsauga. Administracinė teisė savaime yra svarbus teisių apsaugos veiksnys. Antai, teisė būti išklaustam ir pareiga surinkti pakankamai informacijos (prieš priimant sprendimą) yra neatsiejama įvairių materialiuju teisių, laiduojamų nacionalinių konstitucijų ir įstatymų, įgyvendinimo dalis. Todėl šios taisyklės gali veikti kaip priemonė tikslui - materialiuju teisių įgyvendinimui konkrečioje situacijoje - pasiekti. [...]. Geras administravimas, įtvirtintas kaip asmenų subjektinė teisė, viešojo administravimo subjektus ne tik įpareigoja paisyti teisinių reikalavimų, bet taip pat suteikia asmenims šios teisės įgyvendinamumo garantiją jų santykiuose su administraciniais organais (*Wakefield 2007, 58-59*). [...]“;

10.2.2. „Viešojo administravimo subjektų veiksmai turi būti aiškūs, nedviprasmiški. Viešojoje teisėje veikiančios įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgalinimus, kurie jiems yra suteikti konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, plečiamas valdymo institucijų kompetencijos aiškinimas yra negalimas (*LVAT 2009-04-09 sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-476/2009; 2009-12-23 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1505/2009*). „Priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo (arba kitokio pobūdžio kreipimosi, nepriklausomai nuo tokio dokumento formos) turi būti veikiami paisant pagrindiniame šalies įstatyme – Konstitucijoje – įtvirtinto, atkartojamo ir Viešojo administravimo įstatyme, principo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“ (*2013-03-05 nutartis administracinėje byloje Nr. A556-439/2013*).“

Tyrimo išvados

11. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes bei teisinį reglamentavimą, konstatuotina:

11.1. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnyje nustatyta, kad valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei, valstybė gina vartotojo interesus;

11.2. Pagal Seimo kontrolierių įstatymo 15 straipsnio nuostatas, skundams paduoti nustatomas vienerių metų terminas nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo. Skundai, paduoti praėjus šiam terminui, netiriami, jeigu Seimo kontrolierius nenusprendžia kitaip. Taigi, šio tyrimo metu vertintos tik 2018, 2019 metų įvykių faktinės aplinkybės;

11.3. Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio nuostatomis, Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje (pvz., dėl pareigūnų laiku nepriimtų sprendimų, kuriuos pagal įstatymą jie įgalioti priimti, dėl informacijos asmenims apie jų teises, priimtų sprendimų apskundimo tvarką nesuteikimo, dėl pagal kompetenciją pareiškėjams pateiktų neišsamių paaiškinimų ir pan.).

Pažymėtina, jog Seimo kontrolierius neturi įgaliojimų tirti ir vertinti Pareiškėjo Skunde nurodytas aplinkybes techniniu, inžineriniu, ekonominiu arba kitokiu aspektu, reikalaujančiu tam tikros srities specialistų žinių (dėl šilumos paskirstymo metodų pasirinkimo Namui tikslingumo, pagrįstumo, metodų vertinimo techniniu aspektu ir kita), įpareigoti Komisiją derinti Pareiškėjo aprašomą šilumos paskirstymo metodą / jo nederinti.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, vadovaujantis ŠŪĮ (pažymos 7.2.1 punktas), Nuostatais (pažymos 7.7 punktas), Komisijai priskirta funkcija tvirtinti ir derinti rekomenduojamus taikyti pastate suvartojamo šilumos kiekio paskirstymo (išdalijimo) metodus. Vartotojų parengti šilumos paskirstymo metodai teikiami derinti Komisijai vadovaujantis Šilumos paskirstymo taisyklėse (pažymos 7.8 punktas) nustatyta tvarka, ginčai, kilę dėl minėtų taisyklių bei šilumos paskirstymo metodų reikalavimų vykdymo, taikymo ir aiškinimo, sprendžiami teisės aktų nustatyta tvarka, t. y. teisme. Todėl Pareiškėjas, nesutikdamas su Komisijos sprendimu nederinti Namu pasirinkto šilumos paskirstymo metodo, turėtų kreiptis į teismą, prašydamas panaikinti Komisijos 2019-01-15 raštą / sprendimą. Pažymėtina ir tai, kad Komisija visuose Pareiškėjui adresuotuose raštuose teikė išsamius, detalius paaiškinimus dėl atsisakymo derinti Pareiškėjo siūlomus šilumos paskirstymo metodų variantus priešasčių, informuodavo, kokių veiksmų Pareiškėjas turėtų imtis, kad Komisija derintų jo siūlomus šilumos paskirstymo metodus.

„Viešojoje teisėje veikiančys įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgalinimus, kurie jiems yra suteikti konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, plečiamas valdymo institucijų kompetencijos aiškinimas yra negalimas“ (LVAT 2009-04-09 sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-476/2009; 2009-12-23 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1505/2009).

Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies ir šio straipsnio 4 dalimi („jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja, kad skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai, skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje, skundo tyrimas nutraukimas“), ***Skundo dalies dėl Komisijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nederinus siūlomo šilumos paskirstymo metodo tyrimas nutrauktinas.***

11.4. Seimo kontrolierius, įvertinęs Komisijos pateiktą informaciją, paaiškinimus, teisinį reglamentavimą, pažymi, kad jeigu vartotojas, remdamasis Komisijos patvirtinto metodo dalimi, teikia Komisijai derinti savo parengtą šilumos paskirstymo metodą, Komisijai atsiranda prievolė derinti tokį metodą arba motyvuotai paaiškinti nederinimo priežastis. Seimo kontrolieriaus nuomone, toks vartotojo parengtas metodas laikytinas ***atskiru*** (Komisijos pateiktas apibūdinimas; pažymos 6.19 punktas) šilumos paskirstymo metodu, o ne „Komisijos rekomenduojamo metodo variantu“. Siekiant išvengti dviprasmybių, skirtingo aiškinimo, Seimo kontrolieriaus nuomone, Komisija privalo apibrėžti, kas gi tai yra vartotojo parengtas ***„atskiras šilumos paskirstymo***

metodas“ (pažymos 6.19 punktą). **Teiktina rekomendacija dėl Taisyklių tikslinimo.**

11.5. Komisija 2019-01-15 raštu Nr. R2-(ŠGK)-133) pateikė išvadas bei sprendimą nederinti Pareiškėjo siūlomo Metodo Nr. 4-K14, „kol nebus išspręsti aukščiau išdėstyti esminiai Metodo Nr. 4-K14 trūkumai bei atsižvelgta į Komisijos pastabas“. Pažymėtina, kad rašte nebuvo išaiškinta tokio sprendimo apskundimo tvarka.

Vadovaujantis Taisyklėmis (pažymos 7.6 punktą), atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgus į jo turinį. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo priimti administracinį sprendimą priežastys, asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką. Taigi, Komisija, atsisakiusi derinti Pareiškėjo siūlomą šilumos paskirstymo metodą ir nenurodžiusi atsakymo apskundimo tvarkos, pažeidė Taisyklių nuostatas.

„Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“ (Konstitucinio Teismo 1999-05-11 nutarimas, 2004-11-05 išvada).

Kadangi Komisija, atsisakiusi derinti siūlomą šilumos paskirstymo metodą, vadovaujantis Taisyklių nuostatomis, turėjo nurodyti atsakymo apskundimo tvarką, tačiau to nepadarė, **ši skundo dalis pripažintina pagrįsta. Komisijai teiktina rekomendacija.**

12. Vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 21 punktu, Seimo kontrolieriai turi teisę pasisakyti (teikti siūlymus ar pastabas) dėl viešojo administravimo gerinimo net ir klausimais, nepriskirtais Seimo kontrolieriaus kompetencijai. Vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 19² straipsnio nuostatomis, Seimo kontrolierių įstaiga yra nacionalinė žmogaus teisių institucija (NŽTI). **Svarbiausi NŽTI tikslai** – pasisakyti įvairiais žmogaus teisių klausimais ir, bendradarbiaujant su visuomene, kelti aktualias žmogaus teisių problemas, atlikti kitas pagrindines NŽTI funkcijas, apibrėžtas JT Generalinės Asamblėjos priimtoje rezoliucijoje.

Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį į šias aplinkybes:

1) vienas iš Komisijos nurodytų motyvų, dėl kurių nebuvo derinamas Pareiškėjo pateiktas šilumos paskirstymo Metodas Nr. 4-K14 – „nėra visų Namų bendraturčių pritarimo metodo Name taikymui“. Komisija savo raštuose akcentavo, kad vadovautasi Vyriausiosios administracinių ginčų komisijos 2017-04-19 sprendimu Nr. 3R-05(AG-56/04-2017), kuriame konstatuota: „Pateiktas metodas galėtų būti suderintas tik tuo atveju, jei visuose butuose būtų įrengtos vienodo tipo cirkuliacinės sistemos arba su metodu sutiktų be išimties visų butų ir kitų patalpų savininkai“ (pažymos 4.1, 6.8, 6.9 punktai), bei Vilniaus apygardos administracinio teismo sprendimu, kuriuo buvo pritarta Komisijos pozicijai dėl visų bendraturčių pritarimo metodo taikymui Name reikalingumo (pažymos 6.8, 6.16, 6.20.2 punktai).

Vadovaujantis Teismų įstatymo nuostatomis, vienodą bendrosios kompetencijos teismų praktiką aiškinant ir taikant įstatymus ir kitus teisės aktus formuoja Aukščiausiasis Teismas, o **vienodą administracinių teismų praktiką** aiškinant ir taikant įstatymus ir kitus teisės aktus formuoja Vyriausiasis administracinis teismas. Būtent į šių teismų nutartyse, sprendimuose esančius įstatymų ir kitų teisės aktų taikymo išaiškinimus atsižvelgia valstybės ir kitos institucijos, taip pat kiti asmenys, taikydami tuos pačius įstatymus ir kitus teisės aktus. Nagrinėjamu klausimu teismų praktika nėra suformuota, todėl, Seimo kontrolieriaus nuomone, Komisijos pozicija (dėl visų Namų bendraturčių pritarimo reikalingumo), paremta VAGK ir Vilniaus apygardos administracinio teismo pozicija, galimai nėra tiksli. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad:

- vadovaujantis ŠŪĮ nuostatomis, šilumos paskirstymo metodą šilumos vartotojai pasirenka **CK nustatyta sprendimų priėmimo** („Sprendimai dėl bendrojo naudojimo objektų valdymo ir naudojimo, taip pat dėl naujų bendrojo naudojimo objektų sukūrimo ir disponavimo jais klausimų, priimami butų ir kitų patalpų **savininkų balsų dauguma**, jeigu įstatymuose nenustatyta kitaip“; pažymos 7.4 punktą) tvarka iš Komisijos rekomenduotų taikyti metodų, kiti metodai (parengti vartotojų) gali būti taikomi tik suderinti su Komisija (pažymos 7.2.1 punktą). Įstatyme imperatyviai nurodyta tik tai, kad vartotojų parengti metodai turi būti suderinti su Komisija, ir nenurodyta kitokia butų savininkų sprendimų dėl pasirinkto metodo priėmimo tvarka, nei pasirenkant Komisijos

parengtą metodą;

- vadovaujantis Šilumos paskirstymo taisyklių nuostatomis (pažymos 7.8 punktas), Komisijos rekomenduojamą šilumos paskirstymo metodą vartotojai (pastatų bendraturčiai) pasirenka CK („Sprendimai dėl bendrojo naudojimo objektų valdymo ir naudojimo, taip pat dėl naujų bendrojo naudojimo objektų sukūrimo ir disponavimo jais klausimų, priimami butų ir kitų patalpų savininkų *balsų dauguma*, jeigu įstatymuose nenustatyta kitaip“), Daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo nustatyta tvarka. Teikdami derinti Komisijai savo siūlomą šilumos paskirstymo metodą, vartotojai, vadovaujantis minėtomis taisyklėmis, turi pateikti *pastato bendraturčių priimtą sprendimą* taikyti teikiamą derinti metodą. Tai nėra aiški nuostata, imperatyviai nurodanti, kad vartotojų parengtam šilumos paskirstymo metodui *privalo pritarti visi pastato bendraturčiai*, ir tai sudaro sąlygas interpretacijoms;

- CK 4.85 straipsnyje reglamentuojama sprendimų dėl bendrojo naudojimo objektų valdymo ir naudojimo, taip pat dėl naujų bendrojo naudojimo objektų sukūrimo ir disponavimo jais klausimų priėmimo tvarka. Sprendimai negali apriboti butų ir kitų patalpų savininkų bei trečiųjų asmenų teisių ir teisėtų interesų, išskyrus šio kodekso ir kitų įstatymų nustatytus atvejus, todėl butų savininkų teisei apskūsti 4.85 straipsnyje nustatyta tvarka priimtus sprendimus CK yra numatytas 6 mėnesių ieškinio senaties terminas.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad teisėkūros principais vadinami tam tikri imperatyvūs reikalavimai, keliami teisėkūroje dalyvaujantiems subjektams, siekiant sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą. Pagal Teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatas, teisėkūroje vadovaujamosi šiais principais: *pagarbos asmens teisėms ir laisvėms* – reiškiančiu, kad teisės aktų nuostatos turi užtikrinti ir negali paneigti Konstitucijoje, Europos Sąjungos teisės aktuose, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų asmens teisių ir laisvių, teisėtų interesų; *efektyvumo* – reiškiančiu, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų, teisės akte turi būti įtvirtinamos veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės, turi būti skelbiami ir įvertinami dėl teisinio reguliavimo gauti pasiūlymai, o teisėkūros veiksmai atliekami per protingus terminus; *aiškumo* – reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas.

Konstitucinio Teismo 2004-12-13 nutarime konstatuota: „Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams: teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų; teisės aktuose nustatyti reikalavimai turi būti grindžiami bendro pobūdžio nuostatomis (teisės normomis ir principais), kurias įmanoma taikyti visiems numatytiems atitinkamų teisinių santykių subjektams; *diferencijuotas teisinis reguliavimas turi būti grindžiamas tik atitinkamais teisės aktais reguliuojamų visuomeninių santykių subjektų padėties objektyviais skirtumais*; kad teisinių santykių subjektai galėtų žinoti, ko iš jų reikalauja teisė, teisės normos turi būti nustatomos iš anksto, teisės aktai turi būti oficialiai skelbiami, jie turi būti vieši ir prieinami; įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti *aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktu formuluotės turi būti tikslios*.“ Konstitucinis Teismas taip pat yra nurodęs, kad iš konstitucinio teisinės valstybės principo, kitų konstitucinių imperatyvų kyla reikalavimas įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams paisyti iš Konstitucijos kylančios teisės aktų hierarchijos. Šis reikalavimas *inter alia* reiškia, kad draudžiama žemesnės galios teisės aktais reguliuoti tuos visuomeninius santykius, kurie gali būti reguliuojami tik aukštesnės galios teisės aktais, taip pat kad žemesnės galios teisės aktuose draudžiama nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruotų su nustatytu aukštesnės galios teisės aktuose.

Seimo kontrolieriaus nuomone, ŠŪĮ, o tuo pačiu ir Šilumos paskirstymo taisyklėse turėtų būti aiškiai nurodyta, kokį pastato bendraturčių priimtą sprendimą (priimtą CK nustatyta tvarka – balsų dauguma ar visų be išimties butų savininkų) turi pateikti vartotojas, teikdamas Komisijai

derinti savo siūlomą metodą, nes tik tada bus išvengta interpretacijų, skirtingo tos pačios teisės normos aiškinimo.

„Administracinių teisinių santykių, susiklostančių tarp privačių asmenų ir valdžios institucijų, ypatumai lemia, kad privatus asmuo juose yra silpnesnioji pusė. Tokia teisinė asmens padėtis lemia, kad santykyje su viešąja administracija kilus neaiškumams, teisė aiškintina jo naudai, siekiant subalansuoti nelygias šalių pozicijas bei garantuoti asmens, kaip silpnesnės šalies, apsaugą. Iš to valstybės institucijoms, įstaigoms, pareigūnams ir kitiems atitinkamus įgaliojimus turintiems asmenims kyla pareiga vadovautis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais gero viešojo administravimo, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principais. Pabrėžtina ir tai, kad atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo yra pripažintas koordinuojančio ir determinuojančio konstitucinio teisinės valstybės principo dalimi, viena iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos saugomų ir ginamų vertybių (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas „Dėl kai kurių teisės aktų, kuriais reguliuojami valstybės tarnybos ir su ja susiję santykiai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams“). *Valdžios institucijos, siekdamos įgyvendinti gero viešojo administravimo principą, užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių bei privataus asmens, kaip silpnesnės santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, privalo bet kurioje situacijoje vadovautis fundamentaliais protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, o sprendimų priėmimo metu atsižvelgti į susiklosčiusių faktinių aplinkybių visumą* (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. kovo 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-385/2014, 2017 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-322-552/2017).“

Seimo kontrolierius pažymi, kad, tikslinant teisės aktus, būtina įvertinti šio laikmečio situaciją (butų savininkai išvykę arba apskritai nėra žinoma, kas savininkai, kitiems neįdomu, kas daroma jų name, ir t. t.) ir tai, ar tikrai įmanoma, kad į organizuojamą susirinkimą susirinktų visi be išimties butų arba kitų patalpų savininkai arba visi be išimties butų savininkai pareikštų savo nuomonę organizuojant balsavimą raštu.

Konstitucijos 29 straipsnyje yra įtvirtintas visų asmenų lygybės įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams principas. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio turinį Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad šio principo turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant. Šis principas įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pačius faktus savavališkai vertinti skirtingai. Visų asmenų lygybės principas reiškia ir tai, kad atitinkamos rūšies santykių subjektams – visiems vienodais požymiais pasižymintiems asmenims (jų grupėms) turi būti taikomas tas pats įstatymas ar kitas teisės aktas – tas pats vienodas, visiems tos kategorijos subjektams bendras, lygus matas. Vienodai turi būti taikomos tiek materialiosios, tiek proceso teisės normos (pažymos 8 punktas).

Komisijai teiktina rekomendacija: tikslinti Šilumos ūkio įstatymo, o tuo pačiu ir Šilumos paskirstymo taisyklių nuostatas, konkretizuojant butų savininkų sprendimo dėl šilumos paskirstymo metodo (pačių vartotojų parengto) taikymo jų pastate (name) priėmimo tvarką.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia

X skundo dalies dėl Valstybinės kainų ir energetikos komisijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nederinus siūlomo šilumos paskirstymo metodo tyrimą nutraukti.

14. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia

X skundo dalį dėl Valstybinės kainų ir energetikos komisijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) pažeidus *Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo*

institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių nuostatas pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

15. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8, 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius *Valstybinės kainų ir energetikos komisijos pirmininkui* rekomenduoja:

15.1. atkreipti dėmesį į pažymos 11.4, 12 punktuose pateiktas išvadas, imtis teisinių ir organizacinių priemonių spręsti teisės aktų, reglamentuojančių šilumos paskirstymo metodų taikymą, derinimą, tikslinimo klausimą; užtikrinti, kad teisės aktai būtų priimami vadovaujantis teisinės valstybės principu „valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“, teisėkūros principais, būtų aiškūs, suprantami, neprieštaringi, teisės aktų formuluotės būtų tikslios;

15.2. imtis priemonių, kad asmenų prašymai būtų nagrinėjami ir atsakymai rengiami vadovaujantis *Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių* nuostatomis.

Prašytume apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolierių ir Pareiškėją informuoti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas